

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.10.2011
KOM(2011) 658 wersja ostateczna
2011/0300 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i
uchylające decyzję nr 1364/2006/WE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SEK(2011) 1233 wersja ostateczna}
{SEK(2011) 1234 wersja ostateczna}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Podstawa i cele wniosku

Realizacja kluczowych celów unijnej polityki energetycznej – konkurencyjności, stabilności i bezpieczeństwa dostaw – wymaga szeroko zakrojonych działań w zakresie modernizacji i rozbudowy europejskiej infrastruktury energetycznej oraz transgranicznych połączeń międzysystemowych sieci.

Z tego względu w komunikacie Komisji w sprawie priorytetów w odniesieniu do infrastruktury energetycznej na 2020 r. i w dalszej perspektywie¹, przyjętym dnia 17 listopada 2010 r., wezwano do opracowania nowej unijnej strategii w sprawie infrastruktury energetycznej, aby koordynować i optymalizować rozwój sieci w skali całego kontynentu. W komunikacie potwierdzono w szczególności konieczność przeglądu dotychczasowej polityki dotyczącej transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E) i ram finansowania.

Tego rodzaju nowa polityka ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia solidarności między państwami członkowskimi, pełnego wdrożenia wewnętrznego rynku energetycznego i połączenia regionów odizolowanych, stworzenia alternatywnych dróg dostaw lub przesyłu i źródeł energii oraz dla rozwoju odnawialnych źródeł energii i ich konkurencyjności wobec źródeł tradycyjnych, na co wskazano na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 4 lutego 2011 r.

Dnia 29 czerwca 2011 r. Komisja przyjęła komunikat „Budżet z perspektywy »Europy 2020«” dotyczący kolejnych wieloletnich ram finansowych (2014-2020)², w którym proponuje się stworzenie instrumentu „Łącząc Europę” w celu wspierania pełnego wdrożenia priorytetowej infrastruktury energetycznej, transportowej i cyfrowej w ramach jednego funduszu w kwocie 40 mld EUR, z której 9,1 mld EUR przeznaczono na energetykę³.

W niniejszym wniosku określono przepisy dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności transeuropejskich sieci energetycznych, aby osiągnąć określone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej cele polityki energetycznej i zapewnić funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii i bezpieczeństwo dostaw w Unii, wspierać efektywność energetyczną, rozwój nowych i odnawialnych form energii oraz wzajemne połączenia między sieciami energetycznymi.

Niniejsze rozporządzenie ma w szczególności na celu pełną integrację wewnętrznego rynku energii, między innymi poprzez zapewnienie, że żadne państwo członkowskie nie będzie odizolowane od sieci europejskiej, przyczynia się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, gdyż umożliwia Unii realizację do 2020 r. celów takich jak obniżenie o 20 % emisji gazów cieplarnianych⁴, podniesienie o 20 % efektywności energetycznej i zwiększenie

¹ COM(2010) 677.

² COM(2011) 500/I wersja ostateczna i COM(2011) 500/II wersja ostateczna (Poszczególne dziedziny polityki).

³ Wszystkie kwoty podano według cen obowiązujących w 2011 r.

⁴ 30 % w sprzyjających warunkach.

do 20 % udziału odnawialnych źródeł energii w ostatecznym zużyciu energii, przy zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw i solidarności między państwami członkowskimi.

Poprzez dążenie do realizacji wyżej wymienionych celów niniejszy wniosek przyczynia się do inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz przynosi korzyści dla całej Unii Europejskiej pod względem konkurencyjności oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

W tym celu, na okres do 2020 r. i w dalszej perspektywie, w niniejszej inicjatywie określono ograniczoną liczbę priorytetowych korytarzy i obszarów obejmujących transeuropejskie sieci elektroenergetyczne i gazowe, a także infrastrukturę przesyłu ropy naftowej i dwutlenku węgla, w przypadku których działanie na szczeblu unijnym jest najbardziej uzasadnione. Celem inicjatywy jest więc wdrożenie tych priorytetów poprzez:

- usprawnienie procedur wydawania pozwoleń w celu znacznego skrócenia czasu ich trwania w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz w celu zwiększenia udziału społeczeństwa w realizacji takich projektów i jego akceptacji dla nich;
- uproszczenie regulacji dotyczących energetycznych i gazowych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania poprzez alokację kosztów w zależności od zapewnianych korzyści, przy zachowaniu adekwatności dopuszczalnej stopy zwrotu do ponoszonego ryzyka;
- zapewnienie realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania poprzez udostępnienie koniecznego wsparcia rynkowego i bezpośredniego wsparcia finansowego UE. W tej drugiej kwestii wniosek określa podstawę dla kwalifikowalności projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania do pomocy finansowej UE w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, który jest przedmiotem odrębnego wniosku ustawodawczego.

W programie prac Komisji na rok 2011 wniosek ma status priorytetu strategicznego.

Kontekst ogólny

Wyzwanie polegające na wprowadzeniu połączeń międzysystemowych i dostosowaniu naszej infrastruktury energetycznej do nowych potrzeb jest sprawą istotną, pilną i dotyczącą wszystkich sektorów energetyki.

Sieci elektroenergetyczne należy udoskonalać i modernizować, aby sprostać rosnącemu popytowi na energię elektryczną wynikającemu z radykalnego przesunięcia w całym łańcuchu wartości energii i koszyku energetycznym. Pilna rozbudowa i modernizacja sieci, między innymi poprzez autostrady elektroenergetyczne, jest również konieczna w celu stymulowania integracji rynkowej i utrzymania obecnych poziomów bezpieczeństwa systemu, zwłaszcza w celu zapewnienia przesyłu i równowagi energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, której ilość ma się zwiększyć ponad dwukrotnie w latach 2007-2020. Realizacja celów UE na 2020 r. w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii nie będzie jednakże możliwa bez zapewnienia większej innowacyjności i inteligentnych rozwiązań w sieciach, zarówno na poziomie przesyłu, jak i dystrybucji, zwłaszcza za sprawą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gaz ziemny będzie nadal odgrywał kluczową rolę w koszyku energetycznym UE w nadchodzących dziesięcioleciach, zyskując znaczenie jako paliwo alternatywne na potrzeby różnych metod wytwarzania energii elektrycznej. W perspektywie średnioterminowej wyczerpujące się rodzime konwencjonalne źródła gazu ziemnego oznaczają konieczność dodatkowego zdywersyfikowanego importu. W przypadku sieci gazu potrzebna jest większa elastyczność odnośnie do systemu gazociągów, w tym gazociągów dwukierunkowych, zwiększonej pojemności magazynowej i elastyczności dostaw, z uwzględnieniem skroplonego gazu ziemnego (LNG) i sprężonego gazu ziemnego (CNG).

Ze względu na rolę ropy w koszyku energetycznym w ciągu najbliższych dziesięcioleci utrzymanie ciągłych dostaw do pozbawionych dostępu do morza państw członkowskich w Europie Środkowo-Wschodniej, które są obecnie uzależnione od ograniczonych dróg dostaw, ma znaczenie strategiczne.

Technologie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) ograniczyłyby ponadto na znaczną skalę emisje dwutlenku węgla, pozwalając jednocześnie na wykorzystanie paliw kopalnych, które pozostaną ważnym źródłem dla wytwarzania energii elektrycznej przez kolejne dziesięciolecia. Stworzenie w przyszłości transgranicznej sieci do przesyłu dwutlenku węgla wymaga podjęcia już teraz działań w zakresie planowania i rozwoju infrastruktury na poziomie europejskim.

W sprawozdaniu dla Rady ds. Energii z czerwca 2011 r.⁵ Komisja oszacowała łączne potrzeby inwestycyjne w zakresie infrastruktury energetycznej o znaczeniu europejskim do roku 2020 na ok. 200 mld EUR:

- około 140 mld EUR na systemy do przesyłu energii elektrycznej wysokiego napięcia, zarówno lądowe, jak i morskie, na składowanie oraz aplikacje dla inteligentnych sieci na poziomie przesyłu i dystrybucji;
- około 70 mld EUR na gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia (prowadzące do UE i pomiędzy państwami członkowskimi UE), składowanie, terminale skroplonego/sprężonego gazu ziemnego (LNG/CNG) oraz infrastrukturę zwrotnego przepływu gazu;
- około 2,5 mld EUR na infrastrukturę transportu dwutlenku węgla.

Wysokość nakładów inwestycyjnych w latach 2011-2020 wzrośnie w stosunku do obecnego poziomu o 30 % w przypadku gazu i nawet o 100 % w przypadku energii elektrycznej. Takie wyzwanie inwestycyjne oraz jego pilność w oczywisty sposób wyróżniają infrastrukturę energetyczną w stosunku do infrastruktury w innych sektorach, zważywszy na fakt, że sieci energetyczne stanowią warunek wstępny realizacji celów wyznaczonych na 2020 r. w odniesieniu do energii i klimatu oraz bardziej perspektywicznych celów w odniesieniu do klimatu.

Do głównych zidentyfikowanych przeszkód, które w świetle założeń dotychczasowego scenariusza postępowania będą uniemożliwiać takie inwestycje lub opóźniać je znacznie poza termin roku 2020, należą problemy związane z przyznawaniem pozwoleń (wydłużone i nieefektywne procedury przyznawania pozwoleń, w połączeniu z oporem społecznym),

⁵ SEC(2011)755.

regulacjami (nieprzystosowanie ram prawnych do realizacji europejskich priorytetów infrastrukturalnych) i finansowaniem (ograniczone możliwości finansowe operatorów, brak dostosowanych instrumentów finansowania i odpowiedniego wsparcia).

Obowiązujące przepisy

Ramy TEN-E zostały opracowane i uzyskały swój kształt w latach 90. XX wieku na podstawie kolejnych wytycznych dla TEN-E i odpowiednich rozporządzeń finansowych. W wytycznych dla transeuropejskich sieci energetycznych z 2006 r.⁶ wymieniono ok. 550 projektów kwalifikujących się do uzyskania wsparcia wspólnotowego, dzieląc je na trzy następujące kategorie: projekty leżące w interesie Europy (łącznie 42), projekty priorytetowe i projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania. Projekty te dotyczą wyłącznie infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej. W sprawozdaniu z wdrożenia ram TEN-E w latach 2007-2009⁷ opublikowanym w kwietniu 2010 r. stwierdzono, iż pomimo pozytywnego wkładu w realizację pewnych projektów, zaznaczającego ich polityczną obecność, polityka ta wykazuje brak zawężenia przedmiotu zainteresowania, elastyczności i podejścia odgórnego koniecznego do uzupełnienia stwierdzonych luk infrastruktury.

Warunki współfinansowania projektów TEN-E, w ramach budżetu na lata 2007-2013 w kwocie 155 mln EUR, określa rozporządzenie w sprawie pomocy finansowej w zakresie TEN⁸ przyjęte dnia 20 czerwca 2007 r. Zasoby finansowe i sposób organizacji programu TEN-E okazały się jednak nieadekwatne w świetle zmiany paradygmatu w kierunku systemu niskoemisyjnego, a tym samym istotnej ewolucji i inwestycji, jakich wymagać będzie infrastruktura energetyczna w nadchodzących latach (ograniczony budżet, brak instrumentów zmniejszających ryzyko, brak finansowania poza UE, niedostateczna synergia z innymi funduszami unijnymi).

W Europejskim programie energetycznym na rzecz naprawy gospodarczej⁹, osadzonym w kontekście kryzysu gospodarczego i finansowego, po raz pierwszy przewidziano znaczne kwoty jednorazowe (ok. 3,85 mld EUR) na ograniczoną liczbę kwalifikujących się projektów z dziedziny infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej oraz demonstracyjnych projektów dotyczących morskiej energii wiatrowej i CCS.

Spójność z pozostałymi obszarami polityki i celami Unii

Przedmiotowa inicjatywa jest osadzona w strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu¹⁰, w ramach której infrastrukturę energetyczną umieszczono na pierwszym planie jako element inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Podkreślono w niej potrzebę pilnej modernizacji europejskich sieci pod kątem europejskiej „inteligentnej supersieci” przez połączenie ich na poziomie kontynentalnym, w szczególności w celu integracji odnawialnych źródeł energii. Określone w inicjatywie priorytety i zaproponowane w niej środki w zakresie przyznawania pozwoleń, regulacji i finansowania są w pełni zgodne z tymi celami.

⁶ Decyzja nr 1364/2006/WE.

⁷ COM(2010)203 i SEC(2010)505.

⁸ Rozporządzenie (WE) nr 680/2007.

⁹ Rozporządzenie (WE) nr 663/2009.

¹⁰ COM(2010) 2020.

Niniejszy wniosek ma na celu zastąpienie dotychczasowych wytycznych dla TEN-E i stanowi logiczną całość z instrumentem „Łącząc Europę”, stworzonym z myślą o zastąpieniu obecnego rozporządzenia w sprawie pomocy finansowej w zakresie TEN.

Omawiana inicjatywa w znaczącym stopniu przyczynia się ponadto do efektywnej kosztowo realizacji dwóch wiążących celów – 20 % energii ze źródeł odnawialnych i ograniczenia o 20 %¹¹ emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. – i ma w zamierzeniu podążać drogą wytyczoną przez komunikat Komisji „Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.” oraz długoterminowy cel unijny dotyczący zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do 2050 r. o 80-95 % w stosunku do poziomu z lat dziewięćdziesiątych XX wieku¹².

Zgodnie z art. 11 TFUE we wniosku wzięto pod uwagę wymogi ochrony środowiska w kontekście infrastruktury energetycznej.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

Konsultacje, gromadzenie danych i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej

Niniejszy wniosek został przygotowany dzięki znaczącemu wkładowi państw członkowskich i zainteresowanych stron wnoszonemu przy różnego rodzaju okazjach (konferencje na wysokim szczeblu, warsztaty, badania), między innymi w ramach dwóch konsultacji społecznych w sprawie przyznawania pozwoleń i wykorzystania obligacji projektowych w projektach infrastrukturalnych¹³. Skutki szeregu zaproponowanych wariantów strategicznych były analizowane w ramach dwóch ocen skutków przeprowadzonych w latach 2010 i 2011 na podstawie wyników różnych modeli i wielu badań, z których trzy zostały zlecone specjalnie z myślą o potrzebach inwestycyjnych, przyznawaniu pozwoleń i kwestiach finansowania. W ramach obydwu ocen skutków ujęto skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe poszczególnych wariantów, z uwzględnieniem zasady pomocniczości i zasady proporcjonalności.

Ocena skutków

Pierwsza ocena skutków przeprowadzona w roku 2010 dotyczyła zakresu nowej inicjatywy pod względem objętych nią sektorów energetycznych, jej założeń pod względem wyznaczania priorytetów i doboru projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, formy koordynacji i współpracy regionalnej oraz ogólnych zasad dotyczących przyznawania pozwoleń.

Mając na uwadze pierwszą analizę, w ocenie skutków z roku 2011 zbadano o wiele bardziej szczegółowo warianty strategiczne w obszarze przyznawania pozwoleń i konsultacji społecznych, regulacji i finansowania, które powinny mieć zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które zostały wybrane do wdrożenia uprzednio wyznaczonych priorytetów infrastrukturalnych. W przypadku każdej z szeregu rozpoznanych przeszkód dokonano oceny dostępnych, skutecznych i opłacalnych rozwiązań.

¹¹ 30 % w sprzyjających warunkach.

¹² COM(2011) 112 w związku z SEC(2011)288.

¹³ Zob. pkt 1.2.1 załączonej oceny skutków.

Przyznawanie pozwoleń i konsultacje społeczne

W analizie porównano trzy warianty: ustanowienie systemu dotyczącego projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, wprowadzenie zasad organizacji i czasu trwania procesu przyznawania pozwoleń – w szczególności dotyczących „punktu kompleksowej obsługi” i ograniczenia czasowego – oraz połączenie obydwu poprzednich wariantów.

W kontekście środków związanych z dyrektywą w sprawie siedlisk przyrodniczych oczekuje się, że skutki systemu dotyczącego projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania Europy dla lokalnej flory i fauny będą istotne wyłącznie w przypadku małego podzbioru projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które określono jako potencjalnie kolidujące z obszarami Natura2000, które jednak mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów polityki energetycznej i klimatycznej.

Całościowe skutki ostatniego wariantu strategicznego uznaje się za najbardziej pozytywne ze wszystkich, ponieważ doprowadziłby on do terminowego ukończenia niemal wszystkich koniecznych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania do roku 2020, przy założeniu dostępności odpowiednich środków dotyczących regulacji i finansowania. Oczekuje się, że w ramach tego wariantu polityki skutki środowiskowe, skutki społeczne w obszarze zatrudnienia oraz skutki gospodarcze dotyczące PKB będą bardziej istotne, ponieważ wszystkie projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania zostałyby ukończone, przy znacznych oszczędnościach kosztów administracyjnych.

Kwestie regulacyjne

W analizie porównano trzy warianty: transgraniczną alokację kosztów, zachęty inwestycyjne oraz połączenie obydwu poprzednich wariantów.

Z analizy wynika, że zarówno transgraniczny mechanizm alokacji kosztów ex ante, jak i współmierne do ponoszonego przez operatorów ryzyka zachęty inwestycyjne, są konieczne dla zapewnienia realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które zmagają się z wyzwaniami związanymi z rentownością. Ich ogólne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe są rozległe i pozytywne.

Finansowanie

W celu dokonania oceny pełnego zakresu możliwych środków dotyczących rozwoju infrastruktury, w analizie uwzględniono również cztery warianty finansowania, nawet jeśli ich przełożenie na środki polityczne nastąpi w ramach instrumentu „Łącząc Europę”: wykorzystanie instrumentów podziału ryzyka (w tym obligacji projektowych i gwarancji); wykorzystanie instrumentów kapitału podwyższonego ryzyka (w tym udziałów kapitałowych); wykorzystanie dotacji na cele badań projektowych i realizacji projektów; połączenie dotacji, podziału ryzyka i instrumentów kapitału podwyższonego ryzyka.

Całościowe skutki ostatniego wariantu strategicznego są najbardziej pozytywne, ponieważ łączą pozytywne skutki poszczególnych wariantów i zapewniają elastyczny zestaw obejmujący instrumenty rynkowe i bezpośrednie wsparcie finansowe, co zapewnia synergii i wzrost skuteczności dzięki zapewnieniu najbardziej opłacalnego rozwiązania dla konkretnych rodzajów ryzyka projektowego. Ten wariant strategiczny odzwierciedla również środki proponowane w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Krótki opis proponowanych działań

W proponowanym rozporządzeniu za priorytetowe uznano 12 strategicznych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej. Określono w nim zasady wyznaczania, na podstawie zestawu zdefiniowanych kategorii infrastruktury, projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które są niezbędne do realizacji tych priorytetów. W tym celu rozporządzenie ustanawia proces selekcji opierający się na regionalnych grupach ekspertów i doradczej roli Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) w obszarze energii elektrycznej i gazu, przy czym ostateczna (aktualizowana co dwa lata) decyzja w sprawie ogólnounijnego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania należy do Komisji. Zadaniem regionalnych grup ekspertów i Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki jest monitoring i ocena realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które borykają się z trudnościami, Komisja może wyznaczać europejskich koordynatorów.

Wniosek ustanawia system dotyczący projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, przyznając szczególne uprawnienia jednemu właściwemu organowi na poziomie krajowym w każdym państwie członkowskim w zakresie koordynacji procesu przyznawania pozwoleń dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i nadzoru nad nim, wyznaczając minimalne normy w zakresie przejrzystości i udziału społeczeństwa oraz ustalając maksymalny dopuszczalny czas trwania procesu przyznawania pozwoleń. Wniosek dopuszcza również realizację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na określonych warunkach z powodów wynikających z „nadrzędnego interesu publicznego” w rozumieniu dyrektyw 92/43/WE i 2000/60/WE. Środki te są proporcjonalne, gdyż mają na celu minimalną harmonizację krajowych procedur administracyjnych koniecznych dla ułatwienia realizacji – w większości transgranicznych – projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Państwa członkowskie mają swobodę stanowienia konkretnych procedur wewnętrznych zgodnie z ich krajowymi systemami prawnymi w celu spełnienia wymogów niniejszego rozporządzenia.

Proponowany wniosek określa metodykę i proces opracowania zharmonizowanej, całościowej analizy kosztów i korzyści systemu energetycznego dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w obszarze energii elektrycznej i gazu. Zgodnie z tą metodyką wniosek upoważnia krajowe organy regulacyjne i ACER do transgranicznego przyznawania środków na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w tych sektorach w oparciu o korzyści dla państw członkowskich bezpośrednio lub pośrednio związane z takimi projektami. Krajowe organy regulacyjne zostają również zobowiązane do przyznawania odpowiednich zachęt inwestycyjnych w formie taryf dla realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które z uzasadnionych przyczyn narażone są na wyższe ryzyko.

Rozporządzenie określa także warunki kwalifikowalności projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania do pomocy finansowej Unii w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, zarówno w odniesieniu do badań (dostępnych dla wszystkich projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania z wyjątkiem projektów w sektorze naftowym), jak i robót budowlanych (dostępnych dla wszystkich projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w sektorze inteligentnych sieci i w sektorze emisji dwutlenku węgla, a także dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w sektorach energii

elektrycznej i gazu spełniających określone warunki, w szczególności warunek uzyskania decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów).

Podstawa prawna

Podstawą wniosku jest art. 172 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 171 ust. 1 „Unia ustanawia zbiór wytycznych obejmujących cele, priorytety i ogólne kierunki działań przewidzianych w dziedzinie sieci transeuropejskich; wytyczne te wskazują projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania”. W art. 172 określono, że wytyczne i inne środki określone w art. 171 ust. 1 są przyjmowane zgodnie z procedurą współdecyzji.

Zasada pomocniczości

Zasada pomocniczości ma zastosowanie do niniejszego wniosku w zakresie, w jakim polityka energetyczna nie wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Unii. Infrastruktura przesyłu energii ma charakter transeuropejski lub przynajmniej transgraniczny bądź generuje takie skutki. Regulacja na poziomie państwa członkowskiego jest nieprzystosowana, a poszczególne administracje krajowe nie posiadają kompetencji do zajmowania się taką infrastrukturą jako całością. Z ekonomicznego punktu widzenia optymalnym sposobem na rozwój sieci energetycznej jest planowanie go z perspektywy europejskiej, obejmującej działania zarówno Unii, jak i państw członkowskich, przy jednoczesnym poszanowaniu ich własnych kompetencji. Proponowane rozporządzenie spełnia zatem zasadę pomocniczości.

Zasada proporcjonalności i wybór instrumentów prawnych

Wniosek nie wykracza poza zakres niezbędny do realizacji przyjętych celów, przy uwzględnieniu celów polityki energetycznej i klimatycznej uzgodnionych na poziomie unijnym i przeszkód dla rozwoju odpowiedniej infrastruktury energetycznej. Wybrany instrumentem jest rozporządzenie, które ma bezpośrednie zastosowanie i obowiązuje w całości. Tego rodzaju środek jest konieczny dla zapewnienia terminowej realizacji priorytetów w odniesieniu do infrastruktury energetycznej do roku 2020.

W szczególności ustanowienie ram przyznawania pozwoleń przez właściwe organy na poziomie krajowym oraz klarownych ram czasowych dla realizacji procesu przyznawania pozwoleń z uwzględnieniem specyfiki krajowej jest proporcjonalne do celu przyspieszenia procesu przyznawania pozwoleń.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wszystkie skutki budżetowe niniejszego wniosku omówiono we wniosku dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”, w części zawierającej ocenę skutków finansowych regulacji.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

Uchylenie obowiązującego prawodawstwa

Przyjęcie wniosku doprowadzi do uchylecia decyzji 1364/2006/WE z dniem 1 stycznia 2014 r. Nie wpłynie to jednak na przyznawanie, kontynuację lub modyfikację pomocy finansowej przyznawanej przez Komisję na podstawie wystosowanych na mocy obecnego

rozporządzenia w sprawie pomocy finansowej w zakresie TEN zaproszeń do składania wniosków w sprawie projektów objętych tą decyzją lub projektów korzystających ze wsparcia za pośrednictwem funduszy strukturalnych.

Europejski Obszar Gospodarczy (EOG)

Wniosek dotyczy kwestii istotnej dla EOG i z tego względu powinien mieć do niego zastosowanie.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i
uchylające decyzję nr 1364/2006/WE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 172,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁴,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁵,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 26 marca 2010 r. Rada Europejska przyjęła wniosek Komisji dotyczący wprowadzenia nowej strategii „Europa 2020”. Jednym z priorytetów strategii „Europa 2020”¹⁶ jest osiągnięcie zrównoważonego wzrostu poprzez wspieranie koncepcji gospodarki bardziej efektywnej pod względem zasobów, bardziej ekologicznej i konkurencyjnej. W strategii infrastrukturę energetyczną umieszczono na pierwszym planie jako element inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, podkreślając potrzebę pilnej modernizacji europejskich sieci poprzez połączenie ich na poziomie kontynentalnym, w szczególności w celu integracji odnawialnych źródeł energii.
- (2) W komunikacie Komisji pt. „Priorytety w odniesieniu do infrastruktury energetycznej na 2020 r. i w dalszej perspektywie – plan działania na rzecz zintegrowanej europejskiej sieci energetycznej”¹⁷, w następstwie którego przyjęto konkluzje Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii z dnia 28 lutego 2011 r. oraz rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2011 r., wzywa się do uzgodnienia nowej

¹⁴ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁵ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁶ COM(2010) 2020.

¹⁷ COM(2010) 677.

polityki na rzecz infrastruktury energetycznej w celu optymalizacji rozwoju sieci na poziomie europejskim w okresie do 2020 r. i w dalszej perspektywie, aby umożliwić Unii realizację podstawowych celów polityki energetycznej – konkurencyjności, stabilności i bezpieczeństwa dostaw.

- (3) Na posiedzeniu Rady Europejskiej z dnia 4 lutego 2011 r. podkreślono potrzebę modernizacji i rozbudowy europejskiej infrastruktury energetycznej i transgranicznego, międzysystemowego połączenia sieci dla zapewnienia prawdziwej solidarności pomiędzy państwami członkowskimi, alternatywnych dróg dostaw lub tranzytu bądź źródeł energii oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii w konkurencji do źródeł tradycyjnych. Apelowano, aby żadne z państw członkowskich UE nie pozostało odizolowane od europejskich sieci gazowych i elektroenergetycznych po roku 2015, ani nie stało w obliczu zagrożenia własnego bezpieczeństwa energetycznego ze względu na brak odpowiednich połączeń.
- (4) Decyzją nr 1364/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. ustanowiono wytyczne dla transeuropejskich sieci energetycznych¹⁸. Wytyczne te (TEN-E) mają za cel wspieranie pełnego wdrożenia wewnętrznego rynku energii UE przy jednoczesnym promowaniu racjonalnego wytwarzania, transportu, dystrybucji i wykorzystania zasobów energetycznych, ograniczanie odizolowania regionów mniej uprzywilejowanych i wyspiarskich, zabezpieczenie i dywersyfikację unijnych dostaw energii, również poprzez współpracę z państwami trzecimi oraz przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.
- (5) Z oceny obecnych ram TEN-E wynika jednoznacznie, że pomimo pozytywnego wkładu w realizację pewnych projektów, zaznaczającego ich polityczną obecność, politykę tę cechuje brak wizji, zawężenie przedmiotu zainteresowania i elastyczności koniecznej do uzupełnienia stwierdzonych luk infrastruktury.
- (6) Przyspieszenie renowacji istniejącej infrastruktury energetycznej i instalacji nowej ma istotne znaczenie dla realizacji celów unijnej polityki energetycznej i klimatycznej, które obejmują pełne wdrożenie wewnętrznego rynku energetycznego, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw, szczególnie gazu i ropy naftowej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 %¹⁹, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii do 20 %²⁰ oraz osiągnięcie wzrostu efektywności energetycznej o 20 % do 2020 r. Unia musi jednocześnie przygotować swoją infrastrukturę do dalszej dekarbonizacji systemu energetycznego w perspektywie długoterminowej do roku 2050.
- (7) Wewnętrzny rynek energii, choć jest podmiotem prawnym określonym w dyrektywie 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej²¹ oraz w dyrektywie 2009/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego²², pozostaje rozdrobniony ze

¹⁸ Dz.U. L 262 z 22.9.2006, s. 1.

¹⁹ 30 % w sprzyjających warunkach.

²⁰ Dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.

²¹ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55.

²² Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94.

względem na niewystarczające połączenia między krajowymi sieciami energetycznymi. Ogólnounijne, zintegrowane sieci mają jednak istotne znaczenie dla zapewnienia konkurencyjnego i sprawnie działającego zintegrowanego rynku promującego wzrost, zatrudnienie i zrównoważony rozwój.

- (8) Modernizacja unijnej infrastruktury energetycznej jest konieczna dla zwiększenia jej odporności na klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka, niekorzystne skutki zmiany klimatu i zagrożenia dla jej bezpieczeństwa, szczególnie w odniesieniu do europejskiej infrastruktury krytycznej, o której mowa w dyrektywie Rady 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony²³, jak również w celu zapobiegania tego rodzaju zjawiskom.
- (9) Znaczenie inteligentnych sieci dla realizacji celów unijnej polityki energetycznej zostało potwierdzone w komunikacie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Inteligentne sieci energetyczne: od innowacji do wdrożenia”²⁴.
- (10) W komunikacie Komisji pt. „Polityka energetyczna UE: stosunki z partnerami spoza UE”²⁵ podkreślono potrzebę ujęcia przez Unię kwestii zachęcania do rozwoju infrastruktury energetycznej w ramach stosunków zewnętrznych z myślą o wspieraniu rozwoju społeczno-gospodarczego poza granicami Unii. Unia powinna ułatwiać realizację projektów infrastrukturalnych łączących unijne sieci energetyczne z sieciami państw trzecich, szczególnie w państwach sąsiadujących, a także w państwach, z którymi Unię łączy szczególna współpraca w dziedzinie energetyki.
- (11) Potrzeby inwestycyjne do roku 2020 w zakresie infrastruktury przesyłu energii elektrycznej i gazu o znaczeniu europejskim oceniane są na ok. 200 mld EUR. Znaczący wzrost wolumenu inwestycji w porównaniu do tendencji odnotowywanych w przeszłości oraz pilna potrzeba realizacji priorytetów w odniesieniu do infrastruktury energetycznej wymagają nowego podejścia w zakresie regulacji i finansowania infrastruktury energetycznej, zwłaszcza infrastruktury o charakterze transgranicznym.
- (12) W dokumencie roboczym służ Komisji dla Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii z dnia 10 czerwca 2011 r. pt. „Potrzeby inwestycyjne i wymogi finansowe w odniesieniu do infrastruktury energetycznej”²⁶ podkreślono, że około połowa ogółu inwestycji wymaganych w dziesięciolecie kończącym się w 2020 r. może nie zostać dostarczona w ogóle bądź nie zostać dostarczona w terminie ze względu na przeszkody związane z przyznawaniem pozwoleń, regulacjami i finansowaniem.
- (13) W niniejszym rozporządzeniu ustanowiono przepisy dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności transeuropejskich sieci energetycznych, aby zrealizować ujęte w Traktacie cele polityki energetycznej w zakresie zapewnienia funkcjonowania wewnętrznego rynku energii i bezpieczeństwa dostaw w Unii, wspierania efektywności energetycznej i oszczędności energii oraz rozwoju nowych i odnawialnych źródeł energii, a także wspierania połączeń wzajemnych między

²³ Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75.

²⁴ COM(2011) 202 wersja ostateczna.

²⁵ COM(2011) 539.

²⁶ SEC(2011)755.

sieciami energetycznymi. Niniejszy wniosek, poprzez dążenie do realizacji tych celów, przyczynia się do inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i jest źródłem korzyści dla całej Unii pod względem konkurencyjności oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

- (14) Na podstawie dogłębnych konsultacji ze wszystkimi państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami Komisja określiła 12 strategicznych priorytetów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, których wdrożenie do roku 2020 ma zasadnicze znaczenie dla realizacji celów unijnej polityki energetycznej i klimatycznej. Priorytety te obejmują różne regiony geograficzne lub obszary tematyczne w zakresie infrastruktury przesyłu i składowania energii elektrycznej przesyłu i składowania gazu i infrastruktury skroplonego lub sprężonego gazu ziemnego, infrastruktury transportu dwutlenku węgla oraz infrastruktury dla ropy naftowej.
- (15) Wyznaczanie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania powinno opierać się na wspólnych, przejrzystych i obiektywnych kryteriach w świetle ich wkładu w cele polityki energetycznej. Zaproponowane projekty dotyczące energii elektrycznej i gazu powinny stanowić część najbardziej aktualnego dostępnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci. Taki plan powinien uwzględniać szczególnie konkluzje szczytu Rady Europejskiej z dnia 4 lutego odnośnie do konieczności zintegrowania peryferyjnych rynków energii.
- (16) W celu osiągnięcia zgodności z art. 172 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, należy utworzyć grupy regionalne na potrzeby proponowania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zatwierdzanych przez państwa członkowskie. Dla zapewnienia szerokiego konsensu grupy regionalne powinny zapewnić ścisłą współpracę między państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi, organizatorami projektów i odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Współpraca powinna opierać się w jak największym zakresie na istniejących regionalnych strukturach współpracy krajowych organów regulacyjnych i operatorów systemów przesyłowych z innymi strukturami ustanowionymi przez państwa członkowskie i Komisję.
- (17) Ogólnounijny wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania powinien ograniczać się do projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji strategicznych priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej. Powyższe oznacza, że decyzja w sprawie wykazu powinna należeć do Komisji, przy poszanowaniu prawa państw członkowskich do zatwierdzania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które dotyczą ich terytorium. Zgodnie z wynikami analizy przeprowadzonej w ramach załączonej oceny wpływu, szacunkowa liczba tego rodzaju projektów dotyczących energii elektrycznej wynosi około 100, a dotyczących gazu – około 50.
- (18) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny być realizowane jak najszybciej i należy je ściśle monitorować i oceniać, przy zachowaniu minimalnego poziomu obciążeń administracyjnych dla organizatorów projektów. Komisja powinna mianować europejskich koordynatorów dla projektów napotykających na szczególne trudności.

- (19) Procedury przyznawania pozwoleń nie powinny prowadzić do nieproporcjonalnych w stosunku do wielkości lub złożonego charakteru projektu obciążeń administracyjnych ani stwarzać barier w rozwoju transeuropejskich sieci i dostępie do rynku. Rada Europejska z dnia 19 lutego 2009 r. podkreśliła potrzebę identyfikacji i usuwania barier dla inwestycji, również poprzez uproszczenie procedur planowania i konsultacji. Rada Europejska z dnia 4 lutego 2011 r. poparła te konkluzje, w których ponownie podkreśliła znaczenie uproszczenia i udoskonalenia procedur przyznawania pozwoleń, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji krajowych.
- (20) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny otrzymać „priorytetowy status” na szczeblu krajowym, który zapewni im szybką obsługę administracyjną. Właściwe organy uznają projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania za projekty leżące w interesie publicznym. Projektom mającym negatywny wpływ na środowisko należy przyznawać pozwolenia z powodów wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, gdy zostaną spełnione wszystkie warunki przewidziane w dyrektywach 92/43/WE i 2000/60/WE.
- (21) Utworzenie na poziomie krajowym jednego właściwego organu integrującego lub koordynującego wszystkie procedury przyznawania pozwoleń („punkt kompleksowej obsługi”) powinno ograniczyć poziom złożoności, zwiększyć skuteczność i przejrzystość oraz przyczynić się do wzmocnienia współpracy pomiędzy państwami członkowskimi.
- (22) Pomimo istnienia ustanowionych norm dotyczących udziału społeczeństwa w procedurach podejmowania decyzji w zakresie środowiska naturalnego, konieczne są dodatkowe środki w celu zapewnienia najwyższych możliwych norm przejrzystości oraz udziału społeczeństwa we wszystkich istotnych kwestiach procesu przyznawania pozwoleń dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
- (23) Prawidłowe i skoordynowane wdrożenie dyrektywy Rady 85/337/WE, ze zmianami, oraz konwencji z Aarhus i Espoo powinno zapewnić harmonizację głównych zasad oceny wpływu na środowisko, również w kontekście transgranicznym. Państwa członkowskie powinny koordynować oceny dotyczące projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i w miarę możliwości opracowywać wspólne oceny.
- (24) Ze względu na pilną potrzebę rozwoju infrastruktury energetycznej uproszczeniu procedur przyznawania pozwoleń musi towarzyszyć jednoznaczny termin na wydanie przez właściwe organy decyzji w sprawie realizacji projektu. Termin taki powinien skłaniać do sprawniejszego określenia i obsługi procedur i w żadnym wypadku nie powinien odbiegać od wymagających norm dotyczących ochrony środowiska i udziału społeczeństwa.
- (25) Niniejsze rozporządzenie, w szczególności przepisy dotyczące przyznawania pozwoleń, udziału społeczeństwa i realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, powinny obowiązywać bez uszczerbku dla przepisów międzynarodowych i unijnych, łącznie z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego oraz przepisami przyjętymi zgodnie ze wspólną polityką rybołówstwa i morską.

- (26) Ocena kosztów i korzyści związanych z projektami infrastrukturalnymi, dokonana na podstawie zharmonizowanej metodyki analizy obejmującej cały system energetyczny, w ramach dziesięcioletnich planów rozwoju sieci przygotowanych przez europejskie sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej²⁷ oraz rozporządzeniem (WE) nr 715/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego²⁸, poddane przeglądowi przez Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 713/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającym Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki²⁹, powinna stanowić podstawę do dyskusji na temat odpowiedniej alokacji kosztów.
- (27) Na coraz bardziej zintegrowanym wewnętrznym rynku energii konieczne są jednoznaczne i przejrzyste zasady transgranicznej alokacji kosztów w celu przyspieszenia inwestycji w infrastrukturę transgraniczną. Rada Europejska z dnia 4 lutego 2011 r. przypominała o znaczeniu promowania atrakcyjnych dla inwestycji w sieci ram regulacyjnych, o poziomach taryf zgodnych z potrzebami w zakresie finansowania i odpowiedniej alokacji kosztów na potrzeby inwestycji transgranicznych, przy jednoczesnym stymulowaniu konkurencji i konkurencyjności, zwłaszcza w przemyśle europejskim i z uwzględnieniem skutków dla konsumentów.
- (28) W obowiązującym prawodawstwie dotyczącym wewnętrznego rynku energii określono wymóg, aby taryfy za dostęp do sieci gazu i energetycznego stanowiły odpowiednią zachętę do inwestycji. Stosując prawodawstwo dotyczące wewnętrznego rynku energii, krajowe organy regulacyjne powinny zadbać o to, by zachęty do realizowania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym zachęty długoterminowe, były współmierne do poziomemu szczególnego ryzyka danego projektu. Ma to zastosowanie zwłaszcza w przypadku energii elektrycznej odnośnie do nowatorskiej technologii przesyłu w celu umożliwienia szeroko zakrojonej integracji energii ze źródeł odnawialnych, rozproszonych zasobów energetycznych lub reakcji na zapotrzebowanie w sieciach we wzajemnie połączonych sieciach, a także w przypadku infrastruktury przesyłowej gazu dającej rynkowi zwiększone zdolności lub większą elastyczność umożliwiającą transakcje krótkoterminowe lub dostawy w trybie awaryjnych w przypadku zakłóceń dostaw.
- (29) Europejski program energetyczny na rzecz naprawy gospodarki (EEPR)³⁰ wykazał wartość dodaną wsparcia środków prywatnych znaczną pomocą finansową Unii pozwalającą na realizację projektów o znaczeniu europejskim. Rada Europejska z dnia 4 lutego 2011 r. uznała, iż niektóre projekty dotyczące infrastruktury energetycznej mogą wymagać ograniczonego finansowania ze środków publicznych w celu wsparcia środków prywatnych. W świetle kryzysu gospodarczego i finansowego oraz ograniczeń budżetowych należy opracować zasady ukierunkowanego wsparcia, przy wykorzystaniu dotacji i instrumentów finansowych, zgodnie z kolejnymi wieloletnimi

²⁷ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s.15.

²⁸ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36.

²⁹ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1.

³⁰ Dz.U. L 200 z 31.7.2009, s. 31.

ramami finansowymi, co przyciągnie nowych inwestorów do priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej, jednocześnie utrzymując wkład budżetowy Unii na minimalnym poziomie.

- (30) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie energii elektrycznej, gazu i dwutlenku węgla powinny kwalifikować się do otrzymywania pomocy finansowej Unii na badania i, w określonych warunkach, na roboty budowlane w ramach proponowanego rozporządzenia w sprawie instrumentu „Łącząc Europę”, w formie dotacji albo innowacyjnych instrumentów finansowych. Dzięki temu projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, które nie są zasadne w świetle obecnych ram regulacyjnych i warunków rynkowych, będą mogły otrzymać wsparcie dostosowane do potrzeb. Takie wsparcie finansowe powinno zapewnić niezbędne efekty synergii w połączeniu z finansowaniem za pomocą instrumentów stosowanych w ramach innych obszarów polityki unijnej. Za pomocą instrumentu „Łącząc Europę” będzie w szczególności finansowana infrastruktura energetyczna o znaczeniu europejskim, natomiast za pomocą funduszy strukturalnych zostanie zapewnione finansowanie inteligentnych sieci dystrybucyjnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Dwa źródła finansowania będą się zatem uzupełniać.
- (31) Z tego powodu decyzja nr 1364/2006/WE powinna zostać uchylona.
- (32) Ze względu na fakt, iż cel niniejszego rozporządzenia, tj. rozwój i interoperacyjność transeuropejskich sieci energetycznych oraz połączeń z takimi sieciami, nie może być zrealizowany w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie, a tym samym możliwa jest lepsza jego realizacja na poziomie unijnym, Unia może podejmować działania z zachowaniem zasady pomocniczości, o której mowa w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z określoną w tym artykule zasadą proporcjonalności, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do realizacji tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I – PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres

1. Niniejsze rozporządzenie określa wytyczne dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności priorytetowych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej określonej w załączniku I.
2. Niniejsze rozporządzenie w szczególności:
 - a) określa zasady wyznaczania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, niezbędnych do realizacji tych priorytetowych korytarzy i obszarów oraz mieszczących się w kategoriach infrastruktury energetycznej w zakresie energii elektrycznej, gazu, ropy naftowej i dwutlenku węgla określonych w załączniku II;

- b) ułatwia terminową realizację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania poprzez przyspieszenie przyznawania pozwoleń i stymulację udziału społeczeństwa;
- c) określa zasady transgranicznej alokacji kosztów i zachęt uzależnionych od ryzyka w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- d) określa warunki kwalifikowalności projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania do pomocy finansowej Unii w ramach [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”].

Artykuł 2

Definicje

Dla celów niniejszego rozporządzenia, w uzupełnieniu do definicji określonych w dyrektywach 2009/28/WE, 2009/72/WE i 2009/73/WE, rozporządzeniach (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009, stosuje się niniejsze definicje:

1. „infrastruktura energetyczna” oznacza wszelkie urządzenia materialne przeznaczone do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej lub gazu, transportu ropy lub dwutlenku węgla bądź składowania energii elektrycznej lub gazu, które znajdują się na terytorium Unii lub łączą Unię z państwem trzecim lub większą liczbą państw trzecich;
2. „decyzja kompleksowa” oznacza podjętą przez właściwy organ decyzję w sprawie przyznania lub odmowy przyznania pozwolenia na budowę infrastruktury energetycznej związanej z projektem, bez uszczerbku dla jakiegokolwiek kolejnej decyzji podjętej w kontekście przyznania dostępu do nieruchomości lub odwołania na drodze administracyjnej lub sądowej w późniejszym terminie;
3. „projekt” oznacza jedną (jeden) lub więcej linii, rurociągów, obiektów, elementów wyposażenia, instalacji i powiązane kategorie infrastruktury określone w załączniku II, które mają na celu budowę nowej lub wzmocnienie bądź remont istniejącej infrastruktury energetycznej;
4. „projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania” oznacza projekt, który jest niezbędny dla realizacji priorytetowych korzyści i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I;
5. „organizator projektu” oznacza:
 - a) operatora systemu przesyłowego, operatora systemu dystrybucyjnego, innego operatora lub inwestora opracowującego projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania; lub
 - b) w przypadku występowania więcej niż jednego operatora systemu przesyłowego, operatora systemu dystrybucyjnego, innego operatora, inwestora lub ich grup - podmiot posiadający osobowość prawną zgodnie z obowiązującym prawem krajowym, który zostaje wyznaczony na drodze

porozumienia umownego pomiędzy nimi, i posiada zdolność do zaciągania zobowiązań prawnych i przyjmowania odpowiedzialności finansowej w imieniu stron takiego porozumienia.

ROZDZIAŁ II – PROJEKTY BĘDĄCE PRZEDMIOTEM WSPÓLNEGO ZAINTERESOWANIA

Artykuł 3

Wyznaczanie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania

1. Komisja ustanawia ogólnounijny wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Wykaz jest weryfikowany i aktualizowany zależnie od potrzeby w odstępach dwuletnich. Pierwszy wykaz przyjmuje się najpóźniej do dnia 31 lipca 2013 r.
2. Na potrzeby wyznaczania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania Komisja ustanawia grupy regionalne (zwane dalej „grupami”) określone w pkt 1 załącznika III w oparciu o każdy priorytetowy korytarz i obszar oraz odpowiadający każdej z nich zasięg geograficzny określony w załączniku I.
3. Każda grupa sporządza własny proponowany wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z procedurą określoną w pkt 2 załącznika III, stosownie do ich wkładu w realizację priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I oraz ich zgodności z kryteriami określonymi w art. 4. Każdy indywidualny wniosek dotyczący projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania wymaga zgody państw członkowskich, do terytorium których się odnosi.
4. W przypadku projektów dotyczących energii elektrycznej i gazu, należących do kategorii określonych w pkt 1 i 2 załącznika II, każda grupa przedstawia Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (zwanej dalej „Agencją”), nie później niż sześć miesięcy przed datą przyjęcia ogólnounijnego wykazu, o którym mowa w ust. 1, własną propozycję wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

W przypadku projektów dotyczących ropy i gazu, należących do kategorii określonych w pkt 3 i 4 załącznika II, każda grupa przedstawia Komisji, nie później niż sześć miesięcy przed datą przyjęcia ogólnounijnego wykazu, o którym mowa w ust. 1, własną propozycję wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
5. W przypadku projektów dotyczących energii elektrycznej i gazu, należących do kategorii określonych w pkt 1 i 2 załącznika II, Agencja, w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania proponowanych wykazów projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, określonych w ust. 4 akapit pierwszy, przedłoży Komisji opinię w sprawie propozycji wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, ze szczególnym uwzględnieniem konsekwentnego

stosowania kryteriów określonych w art. 4 dla wszystkich grup, oraz wyniki analizy przeprowadzonej przez ENTSO energii elektrycznej i gazu zgodnie z pkt 2 ppkt 6 załącznika III.

6. W przypadku projektów dotyczących transportu ropy naftowej i dwutlenku węgla, należących do kategorii określonych w pkt 3 i 4 załącznika II, Komisja dokonuje oceny stosowania kryteriów określonych w art. 4. W przypadku projektów dotyczących dwutlenku węgla, należących do kategorii określonej w pkt 4 załącznika II, Komisja uwzględni również możliwość przyszłego rozszerzenia o dodatkowe państwa członkowskie.
7. Po wydaniu przez Komisję decyzji w sprawie przyjęcia wykazu, o której mowa w ust. 1, projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania stają się integralną częścią, odpowiednich regionalnych planów inwestycyjnych, zgodnie z odpowiednio art. 12 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 i rozporządzenia (WE) nr 715/2009, oraz odpowiedniego krajowego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, zgodnie z art. 22 dyrektywy 72/2009/WE i dyrektywy 73/2009/WE oraz innych odpowiednich krajowych planów infrastrukturalnych. W ramach każdego z planów projekty takie otrzymują najwyższy możliwy priorytet.

Artykuł 4

Kryteria dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania

1. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania muszą spełniać następujące kryteria ogólne:
 - a) projekt jest niezbędny dla realizacji priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I; oraz
 - b) projekt wykazuje ekonomiczną, społeczną i ekologiczną zasadność; oraz
 - c) projekt dotyczy przynajmniej dwóch państw członkowskich, przebiegając bezpośrednio przez granicę jednego lub większej liczby państw członkowskich lub poprzez usytuowanie na terytorium jednego państwa członkowskiego przy jednoczesnych istotnych skutkach transgranicznych określonych w pkt 1 załącznika IV;
2. Ponadto w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, należących do określonych kategorii infrastruktury energetycznej, zastosowanie mają następujące kryteria szczególne:
 - a) w przypadku projektów dotyczących przesyłu i magazynowania energii elektrycznej, należących do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) załącznika II, dany projekt powinien w znacznym stopniu spełniać przynajmniej jedno z następujących kryteriów szczególnych:
 - integracja rynku, konkurencja i elastyczność systemu;
 - stabilność, m.in. poprzez przesył wytwarzanej energii odnawialnej do głównych ośrodków poboru i składowisk;

- interoperacyjność i bezpieczna eksploatacja systemu;
- b) w przypadku projektów dotyczących gazu, należących do kategorii określonych w pkt 2 załącznika II, dany projekt powinien w znacznym stopniu spełniać przynajmniej jedno z następujących kryteriów szczególnych:
- integracja rynku, interoperacyjność i elastyczność systemu;
 - bezpieczeństwo dostaw, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, dostawców i dróg dostaw;
 - konkurencja, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, dostawców i dróg dostaw;
 - stabilność;
- c) w przypadku projektów dotyczących inteligentnych sieci elektroenergetycznych, należących do kategorii określonej w pkt 1 lit. e) załącznika II, dany projekt powinien w znacznym stopniu spełniać następujące funkcje szczególne:
- integracja użytkowników sieci i ich zaangażowanie w realizację nowych wymogów technicznych w odniesieniu do dostaw energii elektrycznej i popytu na nią;
 - efektywność i interoperacyjność przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej w ramach bieżącej eksploatacji sieci;
 - bezpieczeństwo sieci, kontrola nad systemem i jakość dostaw;
 - optymalizacja planowania przyszłych efektywnych kosztowo inwestycji sieciowych;
 - funkcjonowanie rynku i obsługa klienta;
 - zaangażowanie użytkowników w kwestię zarządzania własnym zużyciem energii;
- d) w przypadku projektów dotyczących przesyłu ropy, należących do kategorii określonych w pkt 3 załącznika II, dany projekt powinien w znacznym stopniu spełniać następujące trzy kryteria szczególne:
- bezpieczeństwo dostaw zmniejszające zależność od jednego źródła lub trasy dostaw;
 - efektywne i stabilne wykorzystanie zasobów dzięki zmniejszeniu ryzyka środowiskowego;
 - interoperacyjność;

- e) w przypadku projektów dotyczących przesyłu dwutlenku węgla, należących do kategorii określonych w pkt 4 załącznika II, dany projekt powinien w znacznym stopniu spełniać trzy następujące kryteria szczególne:
- unikanie emisji dwutlenku węgla po niskich kosztach przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa dostaw energii;
 - zwiększenie odporności i bezpieczeństwa transportu dwutlenku węgla;
 - efektywne wykorzystanie zasobów dzięki umożliwieniu połączenia wielu źródeł CO₂ i składowisk za pośrednictwem wspólnej infrastruktury oraz minimalizacji obciążeń środowiskowych i ryzyka środowiskowego.
3. W przypadku projektów należących do kategorii określonych w pkt 1-3 załącznika II, kryteria wymienione w niniejszym artykule podlegają ocenie zgodnie ze wskazówkami określonymi w pkt 2-5 załącznika IV.
4. Przy szeregowaniu projektów przyczyniających się do realizacji tego samego priorytetu należy zwrócić należną uwagę na pilność każdego z proponowanych projektów, aby spełnić cele polityki energetycznej w odniesieniu do integracji rynku i konkurencji, stabilności i bezpieczeństwa dostaw, liczby państw członkowskich, na które ma wpływ każdy projekt, oraz na jego komplementarność z innymi proponowanymi projektami. W przypadku projektów należących do kategorii określonych w pkt 1 lit. e) załącznika II należną uwagę należy dodatkowo zwrócić na liczbę użytkowników objętych skutkami projektu, roczne zużycie energii oraz udział energii pochodzącej z zasobów niedyspozycyjnych na obszarze zajmowanym przez tych użytkowników.

Artykuł 5 **Realizacja i monitorowanie**

1. Organizatorzy projektów realizują projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z planem realizacji, w tym z harmonogramem obejmującym studium wykonalności i badania projektowe, zgodę organu regulacyjnego, budowę i odbiór techniczny oraz plan udzielenia pozwolenia, o którym mowa w art. 11 ust. 3. Operatorzy systemów przesyłowych, operatorzy systemów dystrybucyjnych lub inni operatorzy obsługują wyżej wymienione projekty na swoich obszarach.
2. Agencja i grupy monitorują postępy w realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Grupy mogą składać wnioski o udzielenie dodatkowych informacji przekazywanych zgodnie z ust. 3, 4 i 5, weryfikować je na miejscu i zwoływać posiedzenia z udziałem odpowiednich stron. Grupy mogą też składać w Agencji wnioski o podjęcie środków ułatwiających realizację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
3. W terminie do dnia 31 marca każdego roku następującego po roku zaliczenia do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z art. 4, organizatorzy projektu przedstawiają sprawozdanie roczne dla każdego projektu należącego do kategorii określonych w pkt 1 i 2 załącznika II – Agencji lub, w przypadku projektów należących do kategorii określonych w pkt 3 i 4 załącznika II – odpowiedniej grupie. W sprawozdaniu przedstawia się szczegółowo:

- a) postępy w zakresie przygotowania, budowy i oddania projektu do użytku, szczególnie w zakresie procedur przyznawania pozwoleń i konsultacji;
 - b) ewentualne opóźnienia w stosunku do planu realizacji oraz inne napotkane trudności.
4. W terminie trzech miesięcy od otrzymania sprawozdań rocznych Agencja przedstawia grupom skonsolidowane sprawozdanie na temat projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania należących do kategorii określonych w pkt 1 i 2 załącznika II, z oceną postępów i, stosownie do potrzeb, propozycją środków pozwalających na rozwiązanie kwestii opóźnień i napotkanych trudności. Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 8 i 9 rozporządzenia (WE) nr 713/2009, ocenie podlega również prawidłowość realizacji ogólnounijnych planów rozwoju sieci w zakresie priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I.
5. Każdego roku właściwe organy, o których mowa w art. 9, podczas posiedzenia następującego po otrzymaniu sprawozdań rocznych, o których mowa w ust. 3, informują właściwą grupę o stanie realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zlokalizowanych na ich terytorium oraz o ewentualnych opóźnieniach.
6. W przypadku, gdy oddanie do użytku projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania opóźnia się o więcej niż dwa lata w stosunku do planu realizacji bez wystarczającego uzasadnienia:
- a) Organizator projektu odpowiedzialny za dany projekt wyraża zgodę na inwestycje jednego lub większej liczby innych operatorów lub inwestorów dla potrzeb realizacji projektu. Operator systemu, na którego obszarze jest zlokalizowana inwestycja, przekazuje operatorom lub inwestorom realizującym projekt wszelkie informacje konieczne do realizacji inwestycji, przyłącza do sieci przesyłowej nowe środki trwałe oraz ogólnie dokłada wszelkich starań, aby ułatwić realizację inwestycji i zapewnić bezpieczną, niezawodną i efektywną eksploatację i utrzymanie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
 - b) Komisja może wystosować zaproszenie do składania wniosków dotyczących realizacji projektu w uzgodnionym harmonogramie, kierowane do wszystkich organizatorów projektu.
7. Projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania może zostać wykreślony z ogólnounijnego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w trybie przewidzianym w art. 3 ust. 1 zdanie drugie w przypadku, gdy:
- a) całościowa analiza kosztów i korzyści dla systemu energetycznego sporządzana przez ENTSO zgodnie z pkt 6 załącznika III wskazuje na brak pozytywnego wyniku projektu;
 - b) projekt został wyłączony z dziesięcioletniego planu rozwoju sieci;

- c) podstawą decyzji o umieszczeniu w wykazie, o której mowa w art. 3 ust. 1 były błędne informacje, które miały decydujący wpływ na taką decyzję;
- d) projekt nie jest zgodny z obowiązującymi przepisami unijnymi.

Projekty, które zostają wykreślone z ogólnounijnego wykazu, tracą wszelkie prawa i obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkiego finansowania ze środków unijnych wypłaconego na rzecz danego projektu przed podjęciem decyzji o wykreśleniu.

Artykuł 6 **Europejscy koordynatorzy**

1. W przypadku, gdy dochodzi do istotnych trudności w realizacji projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, Komisja może wyznaczyć europejskiego koordynatora na okres do jednego roku z możliwością dwukrotnego przedłużenia.
2. Do zadań europejskiego koordynatora należy:
 - a) organizacja projektów, do których został przydzielony jako europejski koordynator, a także transgranicznego dialogu pomiędzy organizatorami projektów a wszystkimi zainteresowanymi stronami;
 - b) w razie konieczności, pomoc wszystkim stronom w konsultacjach z zainteresowanymi stronami i w uzyskaniu niezbędnych pozwoleń dla projektów;
 - c) zapewnianie odpowiedniego wsparcia i ukierunkowania strategicznego ze strony zainteresowanych państw członkowskich w celu przygotowania i realizacji projektów;
 - d) składanie Komisji corocznych sprawozdań na temat postępów projektów oraz wszelkich trudności i przeszkód, które mogłyby znacznie opóźnić terminy oddania projektów do użytku. Komisja przekazuje sprawozdanie zainteresowanym grupom oraz Parlamentowi Europejskiemu.
3. Europejski koordynator wybierany jest na podstawie posiadanego doświadczenia w zakresie szczególnych zadań powierzanych mu w związku z danymi projektami.
4. W decyzji dotyczącej wyznaczenia europejskiego koordynatora określone zostają zakres uprawnień, obejmujący czas trwania mandatu, poszczególne zadania i odpowiadające im terminy oraz obowiązująca metodyka. Działania koordynacyjne muszą być proporcjonalne do stopnia złożoności i szacunkowych kosztów projektów.
5. Państwa członkowskie współpracują z europejskim koordynatorem w zakresie wypełniania powierzonych mu zadań, o których mowa w ust. 2 i 4.

ROZDZIAŁ III – Przyznawanie pozwoleń i udział społeczeństwa

Artykuł 7

System dotyczący projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania

1. W celu przyspieszenia procedur przyznawania pozwoleń oraz zwiększenia udziału społeczeństwa przepisy niniejszego rozdziału mają zastosowanie do wszystkich projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 8

„Priorytetowy status” projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania

1. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania otrzymują status najwyższej możliwej wagi w skali krajowej i są traktowane jako takie w ramach procedur przyznawania pozwoleń w przypadku i w trybie, w jakim takie traktowanie jest przewidziane w ustawodawstwie krajowym dotyczącym odpowiedniego rodzaju infrastruktury energetycznej.
2. Przyjęcie ogólnounijnego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania wywołuje zainteresowanie społeczeństwa i powoduje, że są one niezbędne w zainteresowanych państwach członkowskich, co zostaje uznane przez wszystkie zainteresowane strony.
3. W celu zapewnienia skutecznego przetwarzania administracyjnego danych związanych z projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania wszystkie zainteresowane organy zapewniają najwyższy możliwy stopień uprzywilejowania takich danych pod względem przydziału zasobów.
4. Mając na względzie cel polegający na dotrzymaniu terminów określonych w art. 11 oraz zmniejszeniu obciążeń administracyjnych do celów realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, państwa członkowskie, w ciągu dziewięciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, podejmują środki mające na celu uproszczenie procedur w zakresie ocen wpływu na środowisko. Środki te pozostają bez uszczerbku dla zobowiązań wynikających z prawodawstwa Unii.

W terminie trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja wydaje wytyczne na potrzeby wsparcia państw członkowskich w zakresie określania odpowiednich środków oraz na potrzeby zapewnienia spójnego stosowania procedur dotyczących oceny wpływu na środowisko wymaganych dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na mocy prawodawstwa unijnego.

5. Odnosnie do wpływu na środowisko, o którym mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy 92/43/EWG i art. 4. ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE, projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania uznaje się za projekty leżące w interesie publicznym publicznego i można je uznać za projekty o nadrzędnym interesie publicznym, pod warunkiem że zostały spełnione wszystkie warunki przewidziane w powyższych dyrektywach.

W przypadku gdy opinia Komisji jest konieczna zgodnie z dyrektywą 92/43/WE, Komisja i właściwy organ na mocy art. 9, dopilnowują, aby w związku z nadrzędnym interesem publicznym projektu decyzja została podjęta w terminie zgodnym z art. 11 ust. 1.

Artykuł 9

Organizacja procesu przyznawania pozwoleń

1. W terminie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia każde państwo członkowskie wyznacza jeden właściwy organ krajowy odpowiedzialny za ułatwianie i koordynowanie procesu przyznawania pozwoleń dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz za realizację odpowiednich zadań w ramach procesu przyznawania pozwoleń określonych w niniejszym rozdziale.
2. Właściwy organ wydaje, bez uszczerbku dla odpowiednich wymogów przepisów unijnych i międzynarodowych, decyzję kompleksową w terminie określonym w art. 11 ust. 1, w jednym z następujących trybów:
 - a) tryb zintegrowany: decyzja kompleksowa wydana przez właściwy organ jest jedyną prawnie wiążącą decyzją wynikającą z ustawowej procedury przyznawania pozwoleń. Inne organy, których dotyczy projekt, mogą zgodnie z przepisami krajowymi przedstawiać swoje opinie jako wkład w procedurę, który może zostać uwzględniony przez właściwy organ;
 - b) tryb skoordynowany: decyzja kompleksowa może obejmować większą liczbę prawnie wiążących decyzji indywidualnych wydanych przez właściwy organ i inne zainteresowane organy. Właściwy organ ustala, dla każdego przypadku, uzasadniony termin na wydanie decyzji indywidualnej. Właściwy organ może podjąć decyzję indywidualną w imieniu innego zainteresowanego organu krajowego w przypadku, gdy taka decyzja danego organu nie została wydana w terminie i brak jest wystarczającego uzasadnienia dla takiego opóźnienia. Właściwy organ może uchylić decyzję indywidualną innego organu krajowego w przypadku, gdy uzna ją za niewystarczająco popartą dowodami przedstawionymi przez zainteresowany organ. Właściwy organ zapewnia przestrzeganie odpowiednich wymogów przepisów międzynarodowych i unijnych i musi odpowiednio uzasadnić swoją decyzję.
3. W przypadku, gdy projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania wymaga podjęcia decyzji w dwóch lub większej liczbie państw członkowskich, odpowiednie właściwe organy podejmują wszelkie niezbędne czynności dla zapewnienia wydajnej i skutecznej współpracy i koordynacji pomiędzy sobą, w tym zgodności z przepisami konwencji z Espoo oraz przepisami, o których mowa w art. 11 ust. 3. Państwa członkowskie podejmują starania na rzecz zapewnienia wspólnych procedur, w szczególności w odniesieniu do oceny wpływu na środowisko.
4. Państwa członkowskie podejmują starania w celu zapewnienia jak najefektywniejszego trybu rozpatrywania odwołań dotyczących legalności decyzji kompleksowej pod względem merytorycznym lub formalnym.

Artykuł 10
Przejrzystość i udział społeczeństwa

1. Dla zwiększenia przejrzystości wobec wszystkich zainteresowanych stron właściwy organ, w terminie dziewięciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, wydaje podręcznik procedur z zakresu procesu przyznawania pozwoleń dotyczących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Podręcznik podlega aktualizacji zależnie od potrzeb i zostaje udostępniony opinii publicznej. Podręcznik obejmuje jako minimum informacje określone w pkt 1 załącznika VI.
2. Bez uszczerbku dla wymogów przepisów konwencji z Aarhus i Espoo oraz stosownego prawodawstwa unijnego, wszystkie strony biorące udział w procesie przyznawania pozwoleń postępują zgodnie z zasadami dotyczącymi udziału społeczeństwa, określonymi w pkt 2 załącznika VI.
3. Organizator projektu opracowuje i przedstawia właściwemu organowi, w terminie trzech miesięcy od rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. a), koncepcję udziału społeczeństwa. Właściwy organ występuje z wnioskiem o wprowadzenie zmian lub zatwierdza tę koncepcję w ciągu jednego miesiąca. Koncepcja zawiera przynajmniej informacje określone w pkt 3 załącznika VI.
4. Przed przedstawieniem właściwemu organowi dokumentacji wniosku organizator projektu lub, jeżeli wymaga tego ustawodawstwo krajowe, właściwy organ, przeprowadza przynajmniej jedną konsultację społeczną zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. a). Konsultacja społeczna ma na celu poinformowanie o projekcie zainteresowanych stron, o których mowa w pkt 2 lit. a) załącznika VI, na wczesnym etapie, oraz ustalenie najodpowiedniejszej lokalizacji lub ścieżki i istotnych kwestii, które powinny zostać uwzględnione w dokumentacji wniosku. Minimalne procedury dotyczące konsultacji społecznych zostały określone w pkt 4 załącznika VI. Organizator projektu sporządza sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników działań związanych z udziałem społeczeństwa przed złożeniem dokumentacji wniosku, i przedstawia je wraz z dokumentacją wniosku właściwemu organowi, który zobowiązany jest do należytego uwzględnienia takich wyników przy podejmowaniu decyzji kompleksowej.
5. W przypadku projektów przebiegających przez granicę dwóch lub większej liczby państw członkowskich konsultacje społeczne przeprowadzane zgodnie z ust. 4 w każdym z zainteresowanych państw członkowskich odbywają się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od daty rozpoczęcia pierwszej konsultacji społecznej w jednym z tych państw członkowskich.
6. W przypadku projektów mogących mieć znaczące negatywne skutki transgraniczne w jednym lub większej liczbie sąsiadujących państw członkowskich, do których ma zastosowanie art. 7 dyrektywy 85/337/EWG i konwencja z Espoo, odpowiednie informacje zostają udostępnione właściwemu organowi sąsiadującego państwa członkowskiego. Właściwy organ sąsiadującego państwa członkowskiego określa, czy chciałby uczestniczyć w określonych procedurach konsultacji społecznej.

7. Organizator projektu lub, w przypadkach, w których jest to wymagane na mocy ustawodawstwa krajowego, właściwy organ zakłada i regularnie aktualizuje stronę internetową projektu przeznaczoną do publikowania istotnych informacji na jego temat, która jest połączona ze stroną internetową Komisji i spełnia wymogi określone w pkt 5 załącznika VI. Zachowuje się poufność szczególnie chronionych informacji handlowych.

Organizatorzy projektu dodatkowo publikują odpowiednie informacje przy pomocy innych środków informacyjnych, do których opinia publiczna ma swobodny dostęp.

Artykuł 10

Czas trwania i przebieg procesu przyznawania pozwoleń

1. Czas trwania procesu przyznawania pozwoleń składa się z dwóch etapów i nie może przekroczyć trzech lat:

- a) Procedura poprzedzająca złożenie wniosku, która obejmuje okres od momentu rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń do momentu zatwierdzenia przez właściwy organ złożonej dokumentacji wniosku, nie może przekroczyć dwóch lat.

W celu ustalenia momentu rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń organizator projektu powiadamia właściwy organ zainteresowanego państwa członkowskiego o projekcie z zachowaniem formy pisemnej, dołączając odpowiednio szczegółowe omówienie projektu. W terminie dwóch tygodni od otrzymania powiadomienia właściwy organ przyjmuje powiadomienie lub, w przypadku uznania projektu za niewystarczająco przygotowany do objęcia go procesem przyznawania pozwoleń, odmawia jego przyjęcia z zachowaniem formy pisemnej. W przypadku odmowy przedstawia uzasadnienie swojej decyzji. Data podpisania decyzji o przyjęciu powiadomienia przez właściwy organ uznana zostaje za moment rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń. W przypadku, gdy sprawa dotyczy dwóch lub większej liczby państw członkowskich, za datę rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń uznaje się moment przyjęcia powiadomienia przez ostatni zainteresowany właściwy organ.

- b) Ustawowa procedura przyznawania pozwoleń, obejmująca okres od momentu zatwierdzenia złożonej dokumentacji wniosku do momentu podjęcia przez właściwy organ decyzji kompleksowej, nie może przekroczyć jednego roku. W razie potrzeby państwa członkowskie mogą wyznaczyć wcześniejszą datę upływu tego terminu.

2. W terminie jednego miesiąca od rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń zgodnie z ust. 1 lit. a) właściwy organ, w ścisłej współpracy z innymi zainteresowanymi organami, określa zakres materiału i poziom szczegółowości informacji w ramach dokumentacji dotyczącej wniosku, które powinien przedstawić organizator projektu ubiegający się o kompleksową decyzję. Podstawę dla ich określenia stanowi lista kontrolna, o której mowa w pkt 1 lit. e) załącznika VI. W tym celu odbywa się co najmniej jedno posiedzenie z udziałem przedstawicieli właściwego organu i organizatora projektu oraz, w przypadku, gdy właściwy organ uzna to za zasadne, innych organów i zainteresowanych stron. Szczegółowe omówienie wniosku, obejmujące wyniki takiego posiedzenia, zostaje przekazane

organizatorowi projektu i podane do wiadomości publicznej w terminie jednego miesiąca od daty posiedzenia.

3. W terminie trzech miesięcy od rozpoczęcia procesu przyznawania pozwoleń zgodnie z ust. 1 lit. a) właściwy organ, w ścisłej współpracy z organizatorem projektu i innymi zainteresowanymi organami, opracowuje szczegółowy plan procesu przyznawania pozwoleń z uwzględnieniem wyników działań przeprowadzonych zgodnie z ust. 2, w którym określa przynajmniej:
 - a) decyzje i opinie do uzyskania;
 - b) organy, zainteresowane strony i potencjalnie zainteresowane grupy społeczeństwa;
 - c) poszczególne etapy procedury i czas ich trwania;
 - d) najważniejsze etapy kluczowe, które mają zostać realizowane i terminy ich wykonania;
 - e) zasoby planowane przez organy państwowe oraz ewentualne dodatkowe potrzeby dotyczące zasobów.

W przypadku projektów przebiegających przez granicę pomiędzy dwoma lub większą liczbą państw członkowskich właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich uzgadniają swoje harmonogramy i opracowują wspólny plan.

4. Organizator projektu gwarantuje kompletność i odpowiednią jakość dokumentacji wniosku i zwraca się do właściwego organu o wydanie opinii w tej sprawie na możliwie wczesnym etapie procedury poprzedzającej złożenie wniosku. Organizator projektu współpracuje z właściwym organem w celu dotrzymania terminów i stosowania się do szczegółowego planu określonego w ust. 3
5. W terminie jednego miesiąca od otrzymania dokumentacji wniosku właściwy organ zwraca się do organizatora projektu, zależnie od potrzeby, o przedstawienie dalszych brakujących informacji, które mogą dotyczyć wyłącznie kwestii wskazanych w szczegółowym omówieniu wniosku. W terminie jednego miesiąca od otrzymania kompletnej dokumentacji wniosku właściwy organ zatwierdza wniosek z zachowaniem formy pisemnej. Po tym terminie właściwy organ może zwracać się o dodatkowe informacje wyłącznie w przypadku wystąpienia nowych okoliczności i należytego ich uzasadnienia.
6. Po upływie terminu przewidzianego na podjęcie decyzji kompleksowej właściwy organ informuje właściwą grupę w jak najszybszym terminie o środkach podjętych lub wymaganych w celu ukończenia procesu przyznawania pozwoleń. Grupa może zwrócić się do właściwego organu o składanie regularnych sprawozdań na temat postępów w tej sprawie.
7. Terminy, o których mowa w powyższych przepisach pozostają bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z przepisów prawa międzynarodowego i unijnego.

ROZDZIAŁ IV – Uregulowania

Artykuł 12

Całościowa analiza kosztów i korzyści systemu energetycznego

1. W terminie jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia ENTSO energii elektrycznej i gazu przedstawiają Agencji i Komisji zastosowaną przez siebie metodykę, w tym także w zakresie modelowania sieci i rynku, zgodnie z którą przeprowadzona zostanie zharmonizowana, całościowa analiza kosztów i korzyści systemu energetycznego na poziomie unijnym w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, należących do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i w pkt 2 załącznika II. Metodyka zostanie opracowana zgodnie z zasadami przedstawionymi w załączniku V.
2. W terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania metodyki Agencja, po formalnych konsultacjach z organizacjami reprezentującymi wszystkie zainteresowane strony, przedstawia Komisji opinię w sprawie metodyki.
3. W terminie trzech miesięcy od otrzymania opinii Agencji Komisja wyda opinię w sprawie metodyki.
4. W terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania opinii Komisji ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu dostosują odpowiednio swoją metodykę i przedstawia ją Komisji do zatwierdzenia.
5. W terminie dwóch tygodni od zatwierdzenia przez Komisję ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu publikują metodykę na swoich stronach internetowych. Na żądanie przedstawia one Komisji i Agencji odpowiednie zestawy danych wejściowych zgodnie z pkt 1 załącznika V oraz inne istotne dane na temat sieci, przepływu obciążenia i rynku, w odpowiednio dokładnej formie zgodnie z przepisami krajowymi i odpowiednimi umowami o poufności. Dane te powinny być ważne w dniu zwrócenia się z wnioskiem. Komisja i Agencja zobowiązane są do zapewnienia poufnego traktowania otrzymanych danych, zarówno przez nie same, jak i przez wszystkie strony wykonujące na ich zlecenie czynności analityczne na podstawie takich danych.
6. Metodyka jest na bieżąco aktualizowana i usprawniania poprzez wykonywanie procedury opisanej w ust. 1-5. Agencja, po formalnych konsultacjach z organizacjami reprezentującymi wszystkie zainteresowane strony i Komisją, może zażądać takich aktualizacji i usprawnień z należyтым uzasadnieniem i w odpowiednich ramach czasowych.
7. Metodykę stosuje się do celów analizy kosztów i korzyści zgodnie z wszystkimi kolejnymi dziesięcioletnimi planami rozwoju sieci opracowanymi w odniesieniu do energii elektrycznej lub gazu przez ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 i rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

8. W terminie do dnia 31 grudnia 2016 r. ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu wspólnie przedstawiają Komisji i Agencji wspólny model sieci i rynku energii elektrycznej i gazu, z uwzględnieniem ich przesyłu i składowania oraz korytarzy i obszarów priorytetowych określonych w załączniku I i opracowanych zgodnie z zasadami ustanowionymi w załączniku V. Po zatwierdzeniu modelu przez Komisję zgodnie z procedurą określoną w ust. 2-4 zostaje on włączony do metodyki.

Artykuł 13

Umożliwienie inwestycji o skutkach transgranicznych

1. Koszty inwestycyjne związane z projektem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącym do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i w pkt 2 załącznika II, ponoszą operatorzy systemów przesyłowych państw członkowskich, w których projekt generuje skutki pozytywne netto, a opłacają je użytkownicy sieci zgodnie z taryfami za dostęp do sieci.

Przepisy niniejszego artykułu nie mają zastosowania do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania objętych wyłączeniem na mocy art. 36 dyrektywy 2009/73/WE lub art. 17 rozporządzenia (WE) nr 714/2009.

2. Przy ustalaniu lub zatwierdzaniu taryf zgodnie z art. 37 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2009/72/WE i art. 41 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2009/73/WE krajowe organy regulacyjne biorą pod uwagę rzeczywiste koszty ponoszone przez operatora systemu przesyłowego lub innego organizatora projektu w wyniku inwestycji i transgranicznej alokacji odpowiednich kosztów, o których mowa w ust. 3, w stopniu, w jakim odpowiadają one kosztom skutecznego i strukturalnie porównywalnego operatora.
3. Bez uszczerbku dla inwestycji w projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania dokonywanych za porozumieniem zainteresowanych operatorów systemów przesyłowych, krajowe organy regulacyjne wspólnie zatwierdzają inwestycje i podejmują decyzje w sprawie transgranicznej alokacji kosztów w ramach projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania lub ich pakietów, jak również o ujęciu kosztów inwestycyjnych w taryfach przesyłowych.
4. Organizator projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącego do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i pkt 2 załącznika II, informuje na bieżąco wszystkie zainteresowane krajowe organy regulacyjne o postępach w zakresie danego projektu oraz o ustalonych kosztach i skutkach w związku z takim projektem. Niezwłocznie po osiągnięciu odpowiedniego stopnia zaawansowania przez projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania, wybrany zgodnie z art. 3 i należący do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i pkt 2 załącznika II, organizator projektu przedstawia właściwym krajowym organom regulacyjnym wnioszek w sprawie inwestycji, obejmujący transgraniczną alokację kosztów, wraz z:
 - a) analizą kosztów i korzyści sporządzoną z zastosowaniem metodyki opracowanej zgodnie z art. 12; oraz
 - b) planem operacyjnym zawierającym ocenę opłacalności finansowej projektu, w tym wybrany wariant finansowania, a w przypadku projektów będących

przedmiotem wspólnego zainteresowania, należących do kategorii określonej w pkt 2 załącznika I, wyniki badań rynku.

W przypadku, gdy projekt jest organizowany przez większą liczbę operatorów lub inwestorów, składają oni wniosek wspólnie.

W przypadku projektów ujętych w pierwszym ogólnounijnym wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania organizatorzy projektu składają wniosek w terminie do dnia 30 września 2013 r.

Jeden egzemplarz każdego wniosku inwestycyjnego zostaje przekazany przez krajowe organy regulacyjne do wiadomości Agencji niezwłocznie po jego otrzymaniu.

Krajowe organy regulacyjne i Agencja zobowiązane są do zachowania poufności szczególnie chronionych informacji handlowych.

5. W terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania ostatniego wniosku przez ostatni z zainteresowanych krajowych organów regulacyjnych krajowe organy regulacyjne, po konsultacjach z zainteresowanymi organizatorami projektu, podejmują wspólnie decyzję w sprawie alokacji kosztów inwestycyjnych, jakie poniosą poszczególni operatorzy systemów przesyłowych w ramach tego projektu oraz o ujęciu tych kosztów w taryfach sieciowych. Krajowe organy regulacyjne mogą zdecydować o alokacji jedynie części kosztów lub alokacji kosztów w ramach pakietu większej liczby projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

W ramach decyzji o alokacji kosztów w ujęciu transgranicznym uwzględniane są związane z projektem koszty i korzyści dla zainteresowanych państw członkowskich o charakterze gospodarczym, społecznymi i środowiskowym, a także ewentualne potrzeby w zakresie wsparcia finansowego.

Krajowe organy regulacyjne niezwłocznie przekazują Agencji decyzję wraz z wszelkimi istotnymi informacjami na jej temat. Informacje takie powinny zawierać w szczególności szczegółowe przesłanki, w oparciu o które dokonana została alokacja kosztów pomiędzy państwami członkowskimi, z uwzględnieniem:

- a) oceny ustalonych skutków, w tym skutków dotyczących taryf sieciowych, dla każdego państwa członkowskiego;
- b) oceny planu operacyjnego, o którym mowa w ust. 4 lit. b);
- c) wywoływanych przez projekt, na poziomie regionalnym lub unijnym, pozytywnych efektów zewnętrznych;
- d) wyników konsultacji z zainteresowanym organizatorem projektu.

Decyzja w sprawie inwestycji zostaje opublikowana.

6. W przypadku, gdy zainteresowane krajowe organy regulacyjne nie są w stanie osiągnąć porozumienia w kwestii danego wniosku inwestycyjnego w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym wniosek otrzymał ostatni z zainteresowanych

krajowych organów regulacyjnych, o fakcie takim informują one niezwłocznie Agencję.

W takim przypadku lub na wspólny wniosek zainteresowanych krajowych organów regulacyjnych, decyzję w sprawie danego wniosku inwestycyjnego, obejmującą transgraniczną alokację kosztów, o której mowa w ust. 4, a także w sprawie sposobu odzwierciedlenia kosztu inwestycji w wysokości taryf, podejmuje Agencja w terminie trzech miesięcy od daty przekazania sprawy Agencji.

Przed podjęciem takiej decyzji Agencja przeprowadza konsultacje z zainteresowanymi krajowymi organami regulacyjnymi oraz organizatorami projektu. Trzymiesięczny termin, o którym mowa w drugim akapicie, może zostać przedłużony o dodatkowy okres dwóch miesięcy w przypadku, gdy Agencja wystąpi o dalsze informacje. Bieg dodatkowego terminu rozpoczyna się w dniu następującym po dniu otrzymania kompletnych informacji.

Decyzja w sprawie alokacji zostaje opublikowana.

7. Agencja przekazuje niezwłocznie Komisji jeden egzemplarz każdej decyzji, wraz z wszelkimi istotnymi informacjami na jej temat. Informacje takie można przedstawić w formie zbiorczej. Komisja jest zobowiązana do zachowania poufności szczególnie chronionych danych handlowych.
8. Taka alokacja kosztów pozostaje bez wpływu na prawo operatorów systemów przesyłowych do stosowania i prawo krajowych organów regulacyjnych do zatwierdzania opłat za dostęp do sieci zgodnie z art. 32 dyrektywy 2009/72/WE i dyrektywy 2009/73/WE, art. 14 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 i art. 13 rozporządzenia (WE) 715/2009.

Artykuł 14 **Zachęty**

1. W przypadku, gdy organizator projektu w związku z opracowaniem, budową, eksploatacją lub utrzymaniem projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania należącego do kategorii określonych w pkt 1 i 2 załącznika II, z wyjątkiem projektów dotyczących magazynowania energii elektrycznej w zbiornikach elektrowni szczytowo-pompowych, ponosi ryzyko przekraczające ryzyko ponoszone zwykle w związku z porównywalnym projektem infrastrukturalnym, które nie jest objęte wyłączeniem na mocy art. 36 dyrektywy 2009/73/WE lub art. 17 rozporządzenia (WE) nr 714/2009, krajowe organy regulacyjne zapewniają przyznanie odpowiednich zachęt w związku z tym projektem przy stosowaniu art. 37 ust. 8 dyrektywy 2009/72/WE, art. 41 ust. 8 dyrektywy 2009/73/WE, art. 14 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 oraz art. 13 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.
2. Krajowe organy regulacyjne w sprawie przyznania takich zachęt podjęta zostaje z uwzględnieniem wyników analizy kosztów i korzyści przeprowadzonej z zastosowaniem metodyki opracowanej zgodnie z art. 12, w szczególności regionalnych i ogólnounijnych pozytywnych oddziaływań zewnętrznych generowanych przez projekt. Krajowe organy regulacyjne przeprowadzają dalszą

analizę szczególnych rodzajów ryzyka ponoszonych przez organizatorów projektu, podjętych środków zmniejszających ryzyko i uzasadnienia takiego profilu ryzyka w kontekście pozytywnych skutków netto danego projektu w zestawieniu z rozwiązaniem alternatywnym o niższym poziomie ryzyka. Do kwalifikowalnych rodzajów ryzyka należy zwłaszcza ryzyko związane z nowymi technologiami przesyłu, zarówno lądowymi, jak i morskimi, ryzyko związane z niepełnym zwrotem kosztów oraz ryzyko związane z rozwojem.

3. W ramach zachęt przyznawanych na mocy decyzji uwzględniony zostaje szczególny charakter ponoszonego ryzyka; zachęty te obejmują:
 - a) zasady dotyczące gwarancji dla inwestycji wybiegających w przyszłość; lub
 - b) zasady uznawania skutecznie poniesionych kosztów przed oddaniem projektu do użytku; lub
 - c) zasady dotyczące dodatkowego zwrotu z kapitału zainwestowanego w projekt; lub
 - d) wszelkie inne środki uznane za konieczne i właściwe.
4. W terminie do dnia 31 grudnia 2013 r. Agencja wyda wytyczne zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 713/2009:
 - a) dotyczące zachęt, o których mowa w ust. 1, opracowane na podstawie analizy porównawczej najlepszych praktyk krajowych organów regulacyjnych;
 - b) dotyczące wspólnej metodyki oceny ponoszonego podwyższonego ryzyka inwestycyjnego w projekty dotyczące przesyłu energii elektrycznej i gazu.
5. W terminie do dnia 31 lipca 2013 r. każdy krajowy organ regulacyjny publikuje własną metodykę i kryteria stosowane do oceny inwestycji w projekty dotyczące przesyłu energii elektrycznej i gazu i ponoszonego podwyższonego ryzyka.
6. Komisja może wydawać wytyczne dotyczące zachęt, o których mowa w niniejszym artykule, na podstawie art. 18 ust. 1-3 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 i art. 23 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

ROZDZIAŁ V – Finansowanie

Artykuł 15

Kwalifikowalność projektów do pomocy finansowej Unii

1. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, należące do kategorii określonych w pkt 1, 2 i 4 załącznika II, kwalifikują się do wsparcia finansowego Unii w formie dotacji na badania i instrumentów finansowych zgodnie z przepisami [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”].

2. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, należące do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i pkt 2 załącznika II, z wyłączeniem projektów dotyczących magazynowania energii elektrycznej w zbiornikach elektrowni szczytowo-pompowych, kwalifikują się do wsparcia finansowego Unii w formie dotacji na roboty budowlane zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”, jeżeli są realizowane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 5 ust. 6 lit. b) lub jeśli spełniają następujące kryteria:
- a) analiza kosztów i korzyści danego projektu przeprowadzona zgodnie z art. 13 ust. 4 lit. a) dostarcza dowodów na istnienie istotnych efektów zewnętrznych, takich jak bezpieczeństwo dostaw, solidarność lub innowacje; oraz
 - b) w świetle planu operacyjnego i innych ocen przeprowadzonych, szczególnie przez ewentualnych inwestorów lub kredytodawców, projekt nie jest ekonomicznie uzasadniony. Przy ocenie ekonomicznej zasadności projektu uwzględniana jest decyzja w sprawie zachęt oraz jej uzasadnienie, o którym mowa w art. 14 ust. 3; oraz
 - c) w związku z projektem wydana została decyzja w sprawie transgranicznej alokacji kosztów zgodnie z art. 13 lub, w przypadku projektów, które zostały objęte wyłączeniem na podstawie art. 36 dyrektywy 2009/73/WE lub art. 17 rozporządzenia (WE) nr 714/2009, opinia właściwych krajowych organów regulacyjnych i Agencji w sprawie ekonomicznej rentowności projektu.
3. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, należące do kategorii określonych w pkt 1 lit. e) i pkt 4 załącznika II kwalifikują się do wsparcia finansowego Unii w formie dotacji na roboty budowlane zgodnie z przepisami [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”], pod warunkiem, że zainteresowani organizatorzy projektów mogą wyraźnie wykazać znaczące pozytywne oddziaływania zewnętrzne wywoływane przez projekty i ich brak rentowności ekonomicznej.

ROZDZIAŁ VI – Przepisy końcowe

Artykuł 16

Sprawozdawczość i ocena

W terminie do roku 2017 Komisja publikuje sprawozdanie z realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W sprawozdaniu takim przedstawia się ocenę:

- a) postępów w zakresie przygotowania, budowy i oddania do użytku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania wybranych zgodnie z art. 3 oraz ewentualnych opóźnień i innych napotkanych trudności;
- b) środków zaangażowanych i wypłaconych przez Unię na rzecz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z przepisami [rozporządzenia

Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”] w zestawieniu z łączną wartością finansowanych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;

- c) w odniesieniu do sektorów energii elektrycznej i gazu: ewolucji poziomu połączenia międzysystemowego państw członkowskich i odpowiadającej mu ewolucji cen energii, jak również liczby przypadków awarii systemu sieciowego, ich przyczyn i związanych z nimi kosztów ekonomicznych;
- d) w odniesieniu do przyznawania pozwoleń i udziału społeczeństwa:
 - średniego i maksymalnego łącznego czasu trwania procedur wydawania pozwoleń dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym czasu trwania każdego etapu procedury wydawania pozwoleń w zestawieniu z przewidywanym terminarzem pierwszych najważniejszych etapów kluczowych, o których mowa w art. 11 ust. 3;
 - poziomu sprzeciwu, na jaki napotkały projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania (w szczególności liczba zarzutów w formie pisemnej w trakcie procesu konsultacji społecznych, liczba podjętych środków prawnych);
- e) w odniesieniu do regulacji:
 - liczby projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w stosunku do których wydano decyzję w sprawie transgranicznej alokacji kosztów zgodnie z art. 13;
 - liczby i rodzaju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które zostały objęte szczególnymi zachętami zgodnie z art. 14.

Artykuł 17

Informacje i promocja

Komisja utworzy łatwo dostępną dla opinii publicznej platformę dotyczącą przejrzystości. Na platformie prezentowane będą następujące informacje:

- a) ogólne, aktualizowane na bieżąco informacje, w tym informacje geograficzne, dotyczące każdego z projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- b) plan realizacji każdego z projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- c) główne wyniki analizy kosztów i korzyści przeprowadzonej z zastosowaniem metodyki opracowanej zgodnie z art. 12 dla odnośnych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, z wyłączeniem wszelkich szczególnie chronionych informacji handlowych.

Artykuł 18
Przepisy przejściowe

Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na kontynuację ani na modyfikację pomocy finansowej przyznanej przez Komisję zgodnie z zaproszeniami wystosowanymi na podstawie rozporządzenia (WE) nr 680/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady³¹ projektom wymienionym w załącznikach I i III do decyzji 1364/2006/WE lub w związku z określonymi celami, z uwzględnieniem odnośnych kategorii wydatków na TEN-E, zgodnie z definicją w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006³².

Artykuł 19
Uchylenie

Z dniem 1 stycznia 2014 r. decyzja 1364/2006/WE traci moc. Z tytułu niniejszego rozporządzenia nie powstają żadne prawa przysługujące projektom wymienionym w załącznikach I i III do decyzji 1364/2006/WE.

Artykuł 20
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2013 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

³¹ Dz.U. L 162 z 22.6.2007, s. 1.

³² Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 25.

ZAŁĄCZNIK I

PRIORYTETOWE KORYTARZE I OBSZARY INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do następujących priorytetowych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej:

1. PRIORYTETOWE KORYTARZE DLA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

- 1) *Północnomorska sieć przesyłowa morskiej energii wiatrowej*: zintegrowana morska sieć elektroenergetyczna na Morzu Północnym, Morzu Irlandzkim, Kanale La Manche, Morzu Bałtyckim i na sąsiednich wodach, mająca służyć do przesyłu energii elektrycznej z morskich odnawialnych źródeł energii do ośrodków poboru i składowania oraz do zwiększenia transgranicznej wymiany energii elektrycznej.

Zainteresowane państwa członkowskie: Belgia, Dania, Francja, Irlandia, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Szwecja, Zjednoczone Królestwo.

- 2) *Elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe północ-południe w Europie Zachodniej*: połączenia międzysystemowe pomiędzy państwami członkowskimi regionu i państwami trzecimi regionu śródziemnomorskiego, mające w szczególności integrować energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii.

Zainteresowane państwa członkowskie: Belgia, Francja, Hiszpania, Irlandia, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Włochy, Zjednoczone Królestwo.

- 3) *Elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe północ-południe w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej*: połączenia międzysystemowe i linie wewnętrzne na kierunkach północ-południe i wschód-zachód mające zapewnić pełne wdrożenie rynku wewnętrznego i integrację energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.

Zainteresowane państwa członkowskie: Austria, Bułgaria, Cypr, Republika Czeska, Grecja, Niemcy, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy.

- 4) *Plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich w odniesieniu do energii elektrycznej*: połączenia międzysystemowe pomiędzy państwami regionu bałtyckiego i wzmocnienie infrastruktury sieci wewnętrznej, odpowiednio, w celu zakończenia izolacji państw bałtyckich i wsparcia integracji rynkowej w regionie;

Zainteresowane państwa członkowskie: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Polska, Szwecja.

2. PRIORYTETOWE KORYTARZE GAZOWE

- 5) *Gazowe połączenia międzysystemowe północ-południe w Europie Zachodniej*: zdolność przesyłowa połączeń międzysystemowych dla potrzeb przepływu gazu na kierunku północ-południe w Europie Zachodniej mająca zdywersyfikować drogi dostaw i zwiększyć możliwość dostaw krótkoterminowych;

Zainteresowane państwa członkowskie: Belgia, Francja, Hiszpania, Irlandia, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Włochy, Zjednoczone Królestwo.

- 6) *Gazowe połączenia międzysystemowe północ-południe w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej*: regionalne połączenia gazowe pomiędzy regionem Morza Bałtyckiego, Morzem Adriatyckim i Egejskim oraz Morzem Czarnym, mające w szczególności zwiększyć dywersyfikację i bezpieczeństwo dostaw gazu;

Zainteresowane państwa członkowskie: Austria, Bułgaria, Cypr, Republika Czeska, Grecja, Niemcy, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy.

- 7) *Południowy korytarz gazowy*: przesył gazu z regionu Morza Kaspijskiego, Azji Środkowej, Bliskiego Wschodu i wschodniego regionu Morza Śródziemnego do Unii w celu wzmocnienia dywersyfikacji dostaw gazu.

Zainteresowane państwa członkowskie: Austria, Bułgaria, Republika Czeska, Cypr, Francja, Grecja, Niemcy, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy.

- 8) *Plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich dla gazu*: infrastruktura mająca zakończyć izolację trzech państw bałtyckich i Finlandii oraz ich zależności od jednego dostawcy oraz zwiększyć dywersyfikację dostaw w regionie Morza Bałtyckiego;

Zainteresowane państwa członkowskie: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Polska, Szwecja.

3. PRIORYTETOWE KORYTARZE DLA ROPY NAFTOWEJ

- 9) *Połączenia dostawcze ropy naftowej w Europie Środkowo-Wschodniej*: interoperacyjność sieci rurociągów naftowych w Europie Środkowo-Wschodniej mająca zwiększyć bezpieczeństwo dostaw i ograniczyć ryzyko środowiskowe.

Zainteresowane państwa członkowskie: Austria, Republika Czeska, Niemcy, Polska, Słowacja, Węgry.

4. PRIORYTETOWE OBSZARY TEMATYCZNE

- 10) *Stosowanie inteligentnych sieci*: przyjęcie technologii inteligentnych sieci w całej Unii w celu skutecznej integracji zachowań i działań wszystkich użytkowników podłączonych do sieci elektroenergetycznej, w szczególności wytwarzania dużych

ilości energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub rozproszonych i reakcji strony popytowej;

Zainteresowane państwa członkowskie: wszystkie.

- 11) *Autostrady elektroenergetyczne*: pierwsze autostrady elektroenergetyczne do roku 2020 w ramach budowy systemu autostrad elektroenergetycznych w całej Unii;

Zainteresowane państwa członkowskie: wszystkie.

- 12) *Transgraniczne sieci dwutlenku węgla*: stworzenie infrastruktury transportu dwutlenku węgla pomiędzy państwami członkowskimi i w relacji z sąsiadującymi państwami trzecimi w ramach stosowania wychwytywania i składowania dwutlenku węgla;

Zainteresowane państwa członkowskie: wszystkie.

ZAŁĄCZNIK II

KATEGORIE INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ

W celu realizacji priorytetów w odniesieniu do infrastruktury energetycznej wymienionych w załączniku I tworzone są następujące kategorie infrastruktury:

- 1) w przypadku energii elektrycznej:
 - a) linie napowietrzne wysokiego napięcia, o ile zostały zaprojektowane dla napięcia 220 kV lub wyższego, oraz podziemne i podmorskie kable przesyłowe, o ile zostały zaprojektowane dla napięcia 150 kV lub wyższego;
 - b) szczególnie w przypadku autostrad elektroenergetycznych – wszelkie urządzenia materialne zaprojektowane w celu umożliwiania transportu energii elektrycznej na poziomie wysokiego i bardzo wysokiego napięcia, w ramach tworzenia połączenia pomiędzy znacznymi ilościami energii elektrycznej wytwarzanej lub składowanej na terenie jednego lub większej liczby państw członkowskich bądź państw trzecich a wielkoskalowym poborem energii elektrycznej w innym państwie członkowskim lub innych państwach członkowskich;
 - c) instalacje składowania energii elektrycznej przeznaczone do stałego lub czasowego magazynowania energii elektrycznej w obiektach naziemnych lub podziemnych lub w składowiskach geologicznych pod warunkiem, że są bezpośrednio połączone z liniami przesyłowymi wysokiego napięcia zaprojektowanymi dla napięcia nie mniejszego niż 110 kV;
 - d) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla bezpiecznej, pewnej i wydajnej eksploatacji systemów, o których mowa w lit. a)-c), w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące dla wszystkich poziomów napięcia;
 - e) wszelkie urządzenia lub instalacje na poziomie przesyłu i dystrybucji systemami średniego napięcia służące do dwustronnej łączności cyfrowej w czasie rzeczywistym lub zbliżonym do rzeczywistego, interaktywnego i inteligentnego monitorowania i zarządzania w zakresie wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i poboru energii elektrycznej w ramach tworzenia sieci efektywnie integrującej zachowania i działania wszystkich podłączonych do niej użytkowników – wytwórców, odbiorców i użytkowników spełniających obie te funkcje – w celu zapewnienia oszczędnego, stabilnego systemu elektroenergetycznego o niskim poziomie strat i wysokim poziomie jakości oraz bezpieczeństwa dostaw i ochrony;
- 2) w przypadku gazu:
 - a) gazociągi przesyłowe do transportu gazu ziemnego i biogazu stanowiące część sieci obejmującej głównie gazociągi wysokiego ciśnienia, z wyłączeniem gazociągów wysokoprężnych wykorzystywanych do kopalnianej lub lokalnej dystrybucji gazu ziemnego,

- b) podziemne obiekty magazynowe połączone z wyżej wymienionymi gazociągami wysokiego ciśnienia,
 - c) obiekty służące do odbioru, składowania i regazyfikacji lub rozprężania skroplonego gazu naturalnego (LNG) lub sprężonego gazu naturalnego (CNG);
 - d) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji systemu lub zapewniające dwukierunkową przepustowość;
- 3) w przypadku ropy:
- a) rurociągi wykorzystywane do transportu ropy naftowej;
 - b) przepompownie i obiekty magazynowe niezbędne do eksploatacji rurociągów ropy naftowej;
 - c) wszelkie urządzenia i instalacje istotne dla prawidłowej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji systemu, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące oraz infrastrukturę zwrotnego przepływu;
- 4) w przypadku dwutlenku węgla:
- a) dedykowane rurociągi, z wyłączeniem sieci rurociągów kopalnianych, wykorzystywane do transportu antropogenicznego dwutlenku węgla z więcej niż jednego źródła, tj. instalacji przemysłowych (w tym elektrowni) wytwarzających gaz CO₂ jako produkt spalania lub innych reakcji chemicznych z udziałem związków kopalnych i niekopalnych z zawartością węgla, w celu stałego geologicznego składowania dwutlenku węgla zgodnie z dyrektywą 2009/31/WE;
 - b) obiekty służące do skraplania i buforowego składowania dwutlenku węgla w celu jego dalszego transportu. Nie obejmuje to infrastruktury w ramach formacji geologicznej wykorzystywanej do stałego geologicznego składowania dwutlenku węgla zgodnie z dyrektywą 2009/31/WE oraz związanych z nią instalacji powierzchniowych i zatłaczających;
 - c) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla prawidłowej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji danego systemu, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące.

ZAŁĄCZNIK III

REGIONALNA IDENTYFIKACJA PROJEKTÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM WSPÓLNEGO ZAINTERESOWANIA

1. ZASADY DOTYCZĄCE GRUP REGIONALNYCH

- 1) W przypadku projektów dotyczących energii elektrycznej, należących do kategorii określonych w pkt 1 załącznika II, w skład każdej grupy wchodzi przedstawiciele państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych, operatorów systemów przesyłowych wywiązujących się z obowiązku współpracy na poziomie regionalnym zgodnie z art. 6 dyrektywy 2009/72/WE i art. 12 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 oraz organizatorów projektów zainteresowanych każdorazowo odpowiednimi priorytetami wskazanymi w załączniku I, jak również przedstawiciele Komisji, Agencji i ENTSO energii elektrycznej.

W przypadku projektów dotyczących gazu, należących do kategorii określonych w pkt 2 załącznika II, w skład każdej grupy wchodzi przedstawiciele państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych, operatorów systemów przesyłowych wywiązujących się z obowiązku współpracy na poziomie regionalnym zgodnie z art. 7 dyrektywy 2009/73/WE i art. 12 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 oraz organizatorów projektów zainteresowanych każdorazowo odpowiednimi priorytetami wskazanymi w załączniku I, jak również przedstawiciele Komisji, Agencji i ENTSO gazu.

W przypadku projektów dotyczących przesyłu ropy naftowej i dwutlenku węgla, należących do kategorii określonych w pkt 3 i 4 załącznika II, w skład każdej grupy wchodzi przedstawiciele państw członkowskich, organizatorzy projektów zainteresowani każdorazowo odpowiednimi priorytetami wskazanymi w załączniku I oraz przedstawiciele Komisji.

- 2) Każda grupa dostosowuje swoje obciążenie pracą do starań na rzecz współpracy regionalnej zgodnie z art. 6 dyrektywy 2009/72/WE, art. 7 dyrektywy 2009/73/WE, art. 12 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 i art. 12 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 oraz innych istniejących struktur współpracy regionalnej.
- 3) O ile jest to właściwe z punktu widzenia realizacji odpowiedniego priorytetu wskazanego w załączniku I, każda grupa zaprasza przedstawicieli administracji krajowych, organów regulacyjnych, organizatorów projektów i operatorów systemów przesyłowych z krajów kandydujących do UE i z potencjalnych krajów kandydujących, państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, przedstawicieli instytucji i organów Wspólnoty Energetycznej, państw objętych europejską polityką sąsiedztwa oraz państw, z którymi Unia nawiązała specjalną współpracę w zakresie energii.
- 4) Każda grupa przeprowadza konsultacje z organizacjami reprezentującymi odpowiednie zainteresowane strony, w tym producentów, operatorów systemów dystrybucji, dostawców i konsumentów, a także – odnośnie do zadań określonych w art. 5 ust. 2 – organizacji działających na rzecz ochrony środowiska. Grupa może

organizować posiedzenia lub konsultacje w przypadkach, w których jest to właściwe ze względu na wykonanie jej zadań.

2. PROCES IDENTYFIKACJI REGIONALNEJ

- 1) Każdy organizator projektu składa wniosek o uznanie projektu za projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania dla członków odpowiedniej grupy, w tym ocenę projektu w odniesieniu do wkładu w realizację priorytetów określonych w załączniku I, spełnienia odpowiednich kryteriów określonych w art. 6 oraz wszelkie inne informacje pomocne w ocenie projektu.
- 2) Wszyscy odbiorcy zachowują poufność szczególnie chronionych informacji handlowych.
- 3) Proponowane projekty dotyczące przesyłu i składowania energii elektrycznej, należące do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) załącznika II, stanowią element ostatniego dostępnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci energii elektrycznej opracowanego przez ENTSO energii elektrycznej zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 714/2009.
- 4) W odniesieniu do wszystkich ogólnounijnych wykazów projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, przyjętych po dniu 1 sierpnia 2013 r., proponowane projekty dotyczące przesyłu i składowania gazu, należące do kategorii określonych w pkt 2 załącznika II, stanowią element ostatniego dostępnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci gazowych opracowanego przez ENTSO gazu zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.
- 5) Proponowane projekty dotyczące przesyłu dwutlenku węgla, należące do kategorii określonej w pkt 4 załącznika II, są przedstawiane Komisji przez zainteresowane państwa członkowskie lub podmioty wyznaczone przez te państwa jako stanowiące element planu opracowanego przez więcej niż dwa państwa członkowskie, który ma na celu rozwój transgranicznej infrastruktury przesyłu i składowania dwutlenku węgla.
- 6) Podczas oceny proponowanych projektów dotyczących energii elektrycznej i gazu, należących do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i pkt 2 załącznika II, każda grupa, bez uszczerbku dla przepisów pkt 4, bierze pod uwagę analizę przeprowadzoną zgodnie z przepisami art. 12 ust. 7 w odniesieniu do proponowanych projektów dotyczących energii elektrycznej i gazu, należących do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) i pkt 2 załącznika II w najnowszym dostępnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci gazowej i energii elektrycznej, opracowanym przez ENTSO energii elektrycznej i gazu zgodnie z art. 8 rozporządzeń (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009.

ZAŁĄCZNIK IV

ZASADY I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE KRYTERIÓW DLA PROJEKTÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM WSPÓLNEGO ZAINTERESOWANIA

- 1) Projektem o istotnych skutkach transgranicznych jest projekt na terytorium państwa członkowskiego, który spełnia następujące warunki:
 - a) w przypadku przesyłu energii elektrycznej - projekt zmienia zdolność przesyłową sieci na granicy między jednym państwem członkowskim i jednym lub większą liczbą państw członkowskich lub w innym istotnym punkcie tego samego korytarza przesyłowego przynajmniej o 500 MW w porównaniu z sytuacją, gdyby nie nastąpiło oddanie do użytku danego projektu;
 - b) w przypadku składowania energii elektrycznej – projekt zapewnia pojemność magazynową pozwalającą na wytworzenie energii elektrycznej netto w ilości przynajmniej 500 GWh rocznie;
 - c) w przypadku przesyłu gazu – projekt dotyczy inwestycji z zakresu zdolności zwrotnego przepływu lub zmienia możliwość przesyłu gazu przez granice przez zainteresowane państwo członkowskie przynajmniej o 10 % w porównaniu z sytuacją przed oddaniem projektu do użytku;
 - d) w przypadku składowania gazu lub skroplonego/sprężonego gazu ziemnego – projekt ma na celu zapewnienie dostaw, bezpośrednio lub pośrednio, do przynajmniej dwóch państw członkowskich lub zapewnienie zgodności z normą infrastrukturalną (zasada N-1) na poziomie krajowym stosownie do art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 994/2010;
 - e) w przypadku inteligentnych sieci – projekt dotyczy urządzeń i instalacji wysokiego i średniego napięcia zaprojektowanych dla napięcia 10 kV i wyższego; W projekcie uczestniczą operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych z przynajmniej dwóch państw członkowskich obsługujących przynajmniej 100 000 użytkowników wytwarzających lub pobierających energię bądź spełniających obie te funkcje, na obszarze pobierającym przynajmniej 300 GWh rocznie, z czego przynajmniej 20 % pochodzi z zasobów niedyspozycyjnych.
- 1) W przypadku projektów należących do kategorii określonych w pkt 1 lit. a)-d) załącznika II, pomiar kryteriów wymienionych w art. 4 dokonywany jest następująco:
 - a) pomiar integracji rynku, konkurencji i elastyczności systemu dokonywany jest zgodnie z zasadami analizy przedstawionej w ostatnim dostępnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci energii elektrycznej, w szczególności poprzez:
 - obliczenie, w przypadku projektów transgranicznych, skutków w zakresie zdolności przesyłowej systemu w obydwu kierunkach przepływu mocy, mierzonych ilością mocy (w megawatach) lub, w

przypadku projektów o istotnych skutkach transgranicznych, skutków w zakresie zdolności przesyłowej systemu na granicach pomiędzy danymi państwami członkowskimi, pomiędzy danymi państwami członkowskimi a państwami trzecimi lub w obrębie danych państw członkowskich i w zakresie równowagi popytu i podaży oraz operacji sieciowych w danych państwach członkowskich;

- ocenę skutków dla analizowanego obszaru w rozumieniu pkt 10 załącznika V w kontekście wynikających z projektu kosztów wytwarzania i przesyłu energii oraz zmian cen rynkowych dla całego systemu energetycznego przy założeniu różnych scenariuszy planowania, ze szczególnym uwzględnieniem wywołanych zmian w zakresie klasyfikacji „merit order”;
- b) Pomiar przesyłu wytworzonej energii odnawialnej do głównych ośrodków poboru i składowisk dokonywany jest zgodnie z zasadami analizy przedstawionej w ostatnim dostępnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci energii elektrycznej, w szczególności poprzez:
- w przypadku przesyłu energii elektrycznej – oszacowanie ilościowe zdolności wytwórczej z odnawialnych źródeł energii (wg technologii, w megawatach) przyłączonej i przesyłanej w następstwie projektu z planowaną całkowitą zdolnością wytwórczą z takich odnawialnych źródeł energii w zainteresowanych państwach członkowskich w roku 2020, zgodnie z krajowymi planami działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w rozumieniu art. 4 dyrektywy 2009/28/WE;
 - w przypadku składowania energii elektrycznej – poprzez porównanie nowej zdolności zapewnionej przez projekt z całkowitą istniejącą zdolnością dla takiej samej technologii składowania w analizowanym obszarze w rozumieniu pkt 10 załącznika V;
- c) Pomiar interoperacyjności i poziomu bezpieczeństwa eksploatacji systemu dokonywany jest zgodnie z zasadami analizy przedstawionej w ostatnim dostępnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci energii elektrycznej, w szczególności poprzez ocenę skutków projektu w zakresie oczekiwanego czasu niepokrycia zapotrzebowania dla analizowanego obszaru w rozumieniu pkt 10 załącznika V, w ujęciu według wystarczalności zdolności wytwórczych i przesyłowych zestawu charakterystycznych okresów obciążenia, z uwzględnieniem oczekiwanych zmian ekstremalnych zjawisk pogodowych związanych z klimatem i ich wpływu na odporność infrastruktury.

Przy obliczaniu powyższych wskaźników uwzględnia się wysokość całkowitych nakładów w związku z projektem w ciągu całego technicznego cyklu życia projektu.

- 3) W przypadku projektów należących do kategorii określonych w pkt 2 załącznika II, pomiar kryteriów wymienionych w art. 4 dokonywany jest następująco:

- a) Pomiar integracji rynkowej i interoperacyjności dokonywany jest poprzez obliczenie wartości dodatkowej projektu dla obszaru integracji, rynku i konwergencji cenowej oraz ogólnej elastyczności systemu, w tym

zapewnianego poziomu zdolności w zakresie zwrotnego przepływu w ramach różnych scenariuszy.

- b) Pomiar konkurencji dokonuje się na podstawie dywersyfikacji, z uwzględnieniem uproszczonego dostępu do rodzimych źródeł dostaw, a w dalszej kolejności dywersyfikacji źródeł, kontrahentów i dróg oraz wpływu nowej zdolności na indeks Herfindahla-Hirschmanna obliczony na poziomie zdolności dla obszaru analizy określonego w pkt 10 załącznika V.
 - c) Pomiar bezpieczeństwa dostaw gazu dokonywany jest poprzez obliczenie wartości dodatkowej projektu dla krótko- i długoterminowej odporności systemu i dla wzmocnienia elastyczności systemu w pozostałym zakresie w związku z pokonywaniem zakłóceń dostaw w ramach różnych scenariuszy, jak również dodatkowej zdolności zapewnionej przez projekt, mierzonej w odniesieniu do normy infrastrukturalnej (zasada N-1) na poziomie regionalnym zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 994/2010.
 - d) Pomiar stabilności dokonywany jest na podstawie wkładu projektu w redukcję emisji jako wsparcia dla zabezpieczenia wytwarzania odnawialnej energii elektrycznej lub koncepcji energia-gaz i transportu biogazu, z uwzględnieniem oczekiwanych zmian warunków klimatycznych.
- 4) W przypadku projektów należących do kategorii określonej w pkt 1 lit. e) załącznika II, każda funkcja wymieniona w art. 4 jest oceniana na podstawie następujących kryteriów:
- a) poziom stabilności: pomiar tego kryterium dokonywany jest poprzez ocenę ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i oddziaływania infrastruktury sieci elektroenergetycznej na środowisko;
 - b) zdolność sieci przesyłowych i dystrybucyjnych do przyłączenia i przesyłania energii elektrycznej od i do użytkowników: pomiar tego kryterium dokonywany jest poprzez oszacowanie zdolności zainstalowanej rozproszonych zasobów energetycznych w sieciach dystrybucyjnych, maksymalnej dopuszczalnej ilości energii elektrycznej wprowadzonej bez ryzyka ograniczeń przesyłowych w sieciach przesyłowych oraz energii niepobranej ze źródeł odnawialnych ze względu na ograniczenie przesyłowe lub zagrożenia dla bezpieczeństwa;
 - c) zdolność przyłączeniowa i dostęp do wszystkich kategorii użytkowników sieci: ocena tego kryterium dokonywana jest poprzez ocenę metod zastosowanych do obliczania opłat i taryf oraz ich struktury, w przypadku wytwórców, odbiorców i użytkowników spełniających obie te funkcje, oraz elastyczności operacyjnej w zakresie dynamicznego równoważenia energii elektrycznej w sieci;
 - d) bezpieczeństwo i jakość dostaw: ocena tego kryterium dokonywana jest poprzez ocenę wskaźnika niezawodnie dostępnej zdolności wytwórczej i okresu największego poboru mocy, udziału energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, stabilności systemu elektroenergetycznego, czasu trwania i częstotliwości zakłóceń w przeliczeniu na jednego klienta, łącznie z zakłóceniami związanymi z klimatem, oraz wskaźnika jakości napięcia;

- e) efektywność i jakość usług w ramach dostaw energii elektrycznej i eksploatacji sieci: oszacowanie tego kryterium odbywa się poprzez ocenę poziomu strat przesyłowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych, stosunku minimalnego i maksymalnego popytu na energię elektryczną w danym okresie czasu, uczestnictwa strony popytowej w rynkach energii elektrycznej i w środkach z zakresu efektywności energetycznej, procentowego współczynnika wykorzystania (tj. średniego obciążenia) elementów sieci elektroenergetycznej, dostępności elementów sieci (w związku z planowanymi i nieplanowanymi czynnościami konserwacyjnymi) oraz ich wpływu na funkcjonowanie sieci i faktycznej dostępności zdolności sieci w stosunku do wartości normatywnej;
 - f) wkład w transgraniczne rynki elektroenergetyczne poprzez sterowanie przepływem obciążeń w celu zmniejszenia przepływów pętlowych i zwiększenia zdolności w zakresie połączeń międzysystemowych: oszacowanie tego kryterium odbywa się poprzez ocenę stosunku zdolności danego państwa członkowskiego w zakresie połączeń międzysystemowych, jego popytu na energię elektryczną, wykorzystania zdolności w zakresie połączeń międzysystemowych oraz opłaty za zarządzanie ograniczeniami przesyłowymi w ramach połączeń międzysystemowych.
- 5) W przypadku projektów dotyczących przesyłu ropy naftowej, należących do kategorii określonych w pkt 3 załącznika II, pomiar kryteriów wymienionych w art. 4 odbywa się następująco:
- a) Pomiar bezpieczeństwa dostaw ropy dokonywany jest poprzez ocenę wartości dodatkowej wynikającej z nowej zdolności zapewnionej przez projekt dla krótko- i długoterminowej odporności systemu i elastyczności systemu w pozostałym zakresie w związku z pokonywaniem zakłóceń dostaw w ramach różnych scenariuszy.
 - b) Pomiar interoperacyjności dokonywany jest poprzez ocenę stopnia, w jakim projekt usprawnia eksploatację sieci ropy naftowej, w szczególności poprzez umożliwienie zwrotnych przepływów.
 - c) Pomiar efektywnego i stabilnego wykorzystania zasobów zostaje dokonany poprzez ocenę stopnia, w jakim projekt wykorzystuje dotychczas dostępną infrastrukturę oraz przyczynia się do zminimalizowania obciążeń i zagrożeń dla środowiska i wpływających na zmianę klimatu.

ZAŁĄCZNIK V

CAŁOŚCIOWA ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI SYSTEMU ENERGETYCZNEGO

Metodyka zharmonizowanej, całościowej analizy kosztów i korzyści systemu energetycznego w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania musi opierać się na zasadach przedstawionych w niniejszym załączniku.

- 1) Metodyka opiera się na wspólnym zestawie danych wejściowych przedstawiających unijny system elektroenergetyczny i gazowy w latach $n+5$, $n+10$, $n+15$ i $n+20$, gdzie n jest rokiem przeprowadzenia analizy. Zestaw danych musi obejmować przynajmniej:
 - a) W przypadku energii elektrycznej: scenariusze dotyczące popytu, zdolności wytwórczych, z podziałem na rodzaje paliwa (biomasa, energia geotermalna, hydroenergia, gaz, paliwo nuklearne, ropa, paliwa stałe, energia wiatrowa, fotowoltaiczna energia słoneczna, skoncentrowana energia słoneczna, inne technologie odnawialne) oraz ich lokalizacji geograficznej, cen paliw (w tym: biomasy, węgla, gazu i ropy), cen dwutlenku węgla, struktury sieci przesyłowej i, w odpowiednim przypadku, sieci dystrybucyjnej oraz jej ewolucji, z uwzględnieniem wszelkich istotnych nowych projektów wytwórczych (w tym dotyczących zdolności w zakresie wychwytywania dwutlenku węgla), magazynowych i przesyłowych, w sprawie których podjęta została ostateczna decyzja dotycząca inwestycji, i których oddanie do użytku ma nastąpić do końca roku $n+5$;
 - b) W przypadku gazu: scenariusze dotyczące popytu, importu, cen paliw (w tym: węgla, gazu i ropy), cen dwutlenku węgla, struktury sieci przesyłowej i jej ewolucji, z uwzględnieniem wszelkich nowych projektów, w sprawie których podjęta została ostateczna decyzja dotycząca inwestycji, i których oddanie do użytku ma nastąpić do końca roku $n+5$;
- 2) W zestawie danych uwzględnione zostają przepisy unijne i krajowe obowiązujące w dniu przeprowadzenia analizy. Zespoły danych wykorzystywane odpowiednio dla energii elektrycznej i gazu muszą być zgodne, szczególnie odnośnie do zakładanych cen i wolumenów na poszczególnych rynkach. Zestaw danych opracowuje się po formalnych konsultacjach z państwami członkowskimi i organizacjami reprezentującymi wszystkie zainteresowane strony. Komisja i Agencja zapewniają dostęp do wymaganych danych handlowych stron trzecich, o ile ma to zastosowanie.
- 3) Metodyka określa wytyczne dotyczące rozwoju i użytkowania sieci oraz modele rynkowe konieczne do przeprowadzenia analizy kosztów i korzyści.
- 4) Analiza kosztów i korzyści jest oparta na zharmonizowanej ocenie kosztów i korzyści dla różnych kategorii analizowanych projektów i obejmuje przynajmniej okresu czasu, o którym mowa w pkt 1.
- 5) Analiza kosztów i korzyści uwzględnia przynajmniej następujące koszty: wydatki kapitałowe, wydatki operacyjne i wydatki z tytułu utrzymania w ciągu technicznego

cyklu życia projektu oraz ewentualne koszty wycofania z eksploatacji i zagospodarowania odpadów. Metodyka określa wytyczne dotyczące stawek rabatowych, które będą stosowane w obliczeniach.

- 6) W przypadku przesyłu i składowania energii elektrycznej analiza kosztów i korzyści uwzględnia przynajmniej skutki wywierane na wskaźniki określone w załączniku III. Zgodnie z metodami zastosowanymi przy opracowaniu ostatniego dostępnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci energii elektrycznej, w szczególności uwzględnia się dodatkowo skutki projektu dla:
 - a) konkurencji, pod względem pozycji rynkowej poszczególnych operatorów i konwergencji cenowej pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi;
 - b) kosztów wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, z uwzględnieniem kosztów własnego zużycia elektrowni oraz kosztów związanych z emisją gazów cieplarnianych i stratami przesyłowymi w trakcie technicznego cyklu życia projektu;
 - c) przyszłych kosztów nowych inwestycji w zakresie wytwarzania i przesyłu w ciągu technicznego cyklu życia projektu;
 - d) elastyczności operacyjnej, z uwzględnieniem optymalizacji mocy regulacyjnej i usług pomocniczych;
 - e) odporności systemu, z uwzględnieniem odporności na klęski i zmiany klimatu oraz bezpieczeństwa systemu, szczególnie w przypadku krytycznej infrastruktury europejskiej w rozumieniu dyrektywy 2008/114/WE.
- 7) W przypadku gazu analiza kosztów i korzyści uwzględnia przynajmniej wyniki badań rynku, np. dotyczące otwartych sezonów, oraz skutki dla wskaźników określone w załączniku III oraz skutki projektu dla:
 - a) konkurencji, pod względem pozycji rynkowej poszczególnych operatorów i konwergencji cenowej pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi;
 - b) odporności systemu, z uwzględnieniem odporności na klęski i zmiany klimatu oraz bezpieczeństwa systemu, szczególnie w przypadku krytycznej infrastruktury europejskiej w rozumieniu dyrektywy 2008/114/WE;
 - c) prawdopodobieństwa niedostarczenia energii i jej ilości oraz wzrostu poziomu bezpieczeństwa i jakości dostaw;
 - d) wkładu w integrację różnych obszarów rynku gazu,
 - a) elastyczności i ograniczeń przepływu w sieci gazowej.
- 8) W przypadku inteligentnych sieci analiza kosztów i korzyści uwzględnia skutki wywierane na wskaźniki określone w załączniku III.
- 9) Szczegółową metodę, przy pomocy której uwzględniane są wskaźniki, o których mowa w pkt 6-8, opracowuje się po formalnych konsultacjach z organizacjami reprezentującymi wszystkie zainteresowane strony.

- 10) Metodyka określa analizowany obszar na potrzeby analizy kosztów i korzyści w odniesieniu do każdego pojedynczego projektu i dla celów analizy na poziomie regionalnym lub ogólnounijnym. Obszar analizy pojedynczego projektu obejmuje wszystkie państwa członkowskie i państwa trzecie, na których terytorium zostanie wybudowany projekt, wszystkie bezpośrednio sąsiadujące państwa członkowskie i wszystkie inne państwa członkowskie, na które dany projekt ma istotny wpływ.
- 11) Metodyka określa analizę, która ma zostać przeprowadzona, na podstawie właściwego zestawu danych wejściowych, poprzez obliczenie wyników obiektywnej funkcji, z założeniem dostępności lub braku danego projektu. W analizie wskazane zostają państwa członkowskie, w przypadku których projekt generuje skutki pozytywne netto (beneficjentów), oraz te państwa członkowskie, w przypadku których projekt generuje skutki negatywne netto (ponoszących koszty). Każda analiza kosztów i korzyści musi obejmować analizy wrażliwości zestawu danych wejściowych, terminów oddania do użytku różnych projektów w ramach tego samego analizowanego obszaru oraz innych istotnych parametrów.
- 12) Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych wymieniają się informacjami koniecznymi do opracowania metodyki, w tym odpowiednimi modelami sieci i rynku. Operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego gromadzący dane w imieniu innych operatorów systemów przesyłowych lub dystrybucyjnych obowiązany jest zwrócić uczestniczącym operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych wyniki takiego procesu gromadzenia danych. Na potrzeby wspólnego modelu rynku energii elektrycznej i gazu oraz sieci określonego w art. 12 ust. 8 zestaw danych wejściowych, o którym mowa w pkt. 1 obejmuje lata $n+10$, $n+20$ i $n+30$, a model umożliwia pełną ocenę skutków ekonomicznych, społecznych i środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów zewnętrznych, np. kosztów związanych z emisjami gazów cieplarnianych i konwencjonalnych zanieczyszczeń powietrza lub kosztów związanych z bezpieczeństwem dostaw.

ZAŁĄCZNIK VI

WYTYCZNE DOTYCZĄCE PRZEJRZYSTOŚCI I UDZIAŁU SPOŁECZEŃSTWA

- 1) Podręcznik procedur musi zawierać przynajmniej następujące informacje:
 - a) obowiązujące przepisy, na podstawie których wydano decyzje i opinie dotyczące poszczególnych rodzajów odnośnych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony środowiska;
 - b) decyzje i opinie, które należy uzyskać;
 - c) nazwy i dane teleadresowe właściwych organów, innych zainteresowanych organów i najważniejszych zainteresowanych stron;
 - d) przepływ zadań, z omówieniem każdego etapu procesu, włącznie z orientacyjnym harmonogramem;
 - e) informacje na temat zakresu, struktury i poziomu szczegółowości dokumentów, które należy złożyć w celu ubiegania się o decyzje, włącznie z listą kontrolną;
 - f) etapy, na jakich opinia publiczna może uczestniczyć w procesie, i środki do tego celu.
- 2) W celu zwiększenia udziału społeczeństwa w procesie przyznawania pozwoleń należy stosować następujące zasady:
 - a) Zainteresowane strony, których dotyczy projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym zainteresowane organy, właściciele nieruchomości i obywatele mieszkający w pobliżu projektu, przedstawiciele opinii publicznej i ich stowarzyszenia, organizacje lub grupy, są szczegółowo informowane i proszone o konsultację na wczesnym etapie projektu, w sposób otwarty i przejrzysty. W odpowiednim przypadku właściwy organ wspiera aktywnie działania podejmowane przez organizatora projektu.
 - b) Właściwe organy w miarę możliwości zapewniają zwięzłość procedur konsultacji społecznych w zakresie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Każda konsultacja społeczna obejmuje wszystkie tematy istotne na danym etapie procedury, przy czym ten sam temat istotny na danym etapie procedury nie jest omawiany podczas więcej niż jednej konsultacji społecznej. Tematy będące przedmiotem konsultacji społecznej zostają wyraźnie wskazane w treści zawiadomienia o konsultacji społecznej.
 - c) Uwagi i zastrzeżenia mogą być przedstawiane wyłącznie od momentu rozpoczęcia konsultacji społecznej do momentu upływu terminu.
- 3) Koncepcja udziału społeczeństwa musi jako minimum zawierać informacje na temat:

- a) zainteresowanych stron, których dotyczy projekt i które biorą udział w konsultacjach;
 - b) przewidzianych środków;
 - c) harmonogramu;
 - d) zasobów ludzkich alokowanych do poszczególnych zadań.
- 4) W związku z konsultacjami społecznymi, które muszą zostać przeprowadzone przed złożeniem dokumentacji wniosku, odpowiedzialne strony zobowiązane są przynajmniej do:
- a) publikacji broszury informacyjnej o objętości nie większej niż 15 stron w jasny i zwięzły sposób prezentującej cel i wstępny harmonogram projektu, przynajmniej trzy alternatywne drogi brane pod uwagę, oczekiwane skutki, w tym skutki o charakterze transgranicznym, oraz potencjalne środki łagodzące;
 - b) informowania o projekcie wszystkich zainteresowanych stron, których on dotyczy, przy pomocy strony internetowej, o której mowa w art. 10 ust. 7, oraz innych odpowiednich środków informacyjnych;
 - c) zapraszania w formie pisemnej właściwych zainteresowanych stron, których dotyczy projekt, na poświęcone mu spotkania, w trakcie których omawiane są wątpliwości.
- 5) Na stronie internetowej projektu udostępnione zostają przynajmniej:
- a) niespecjalistyczne i aktualizowane na bieżąco, nieprzekraczające 50 stron omówienie aktualnego stanu projektu, z wyraźnym wskazaniem zmian w stosunku do poprzednich wersji w przypadku aktualizacji;
 - b) plany projektu i konsultacji społecznych, z wyraźnym wskazaniem dat i miejsc konsultacji społecznych i wysłuchań;
 - c) dane teleadresowe konieczne do uzyskania kompletu dokumentacji wniosku;
 - d) dane teleadresowe konieczne do przedstawiania uwag i zastrzeżeń w ramach konsultacji społecznych;
 - e) podręcznik procedur zgodnie z art. 10 ust. 1.